

**Archeologie
West-Friesland**

Jaarverslag 2022

Gemeente Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Hollands Kroon,
Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec
en Texel

*Afbeelding voorblad:
Archeoloog Sander Gerritsen vertelt over de opgraving van de sluis aan de Dorpsstraat bij de dijk van Warder.*

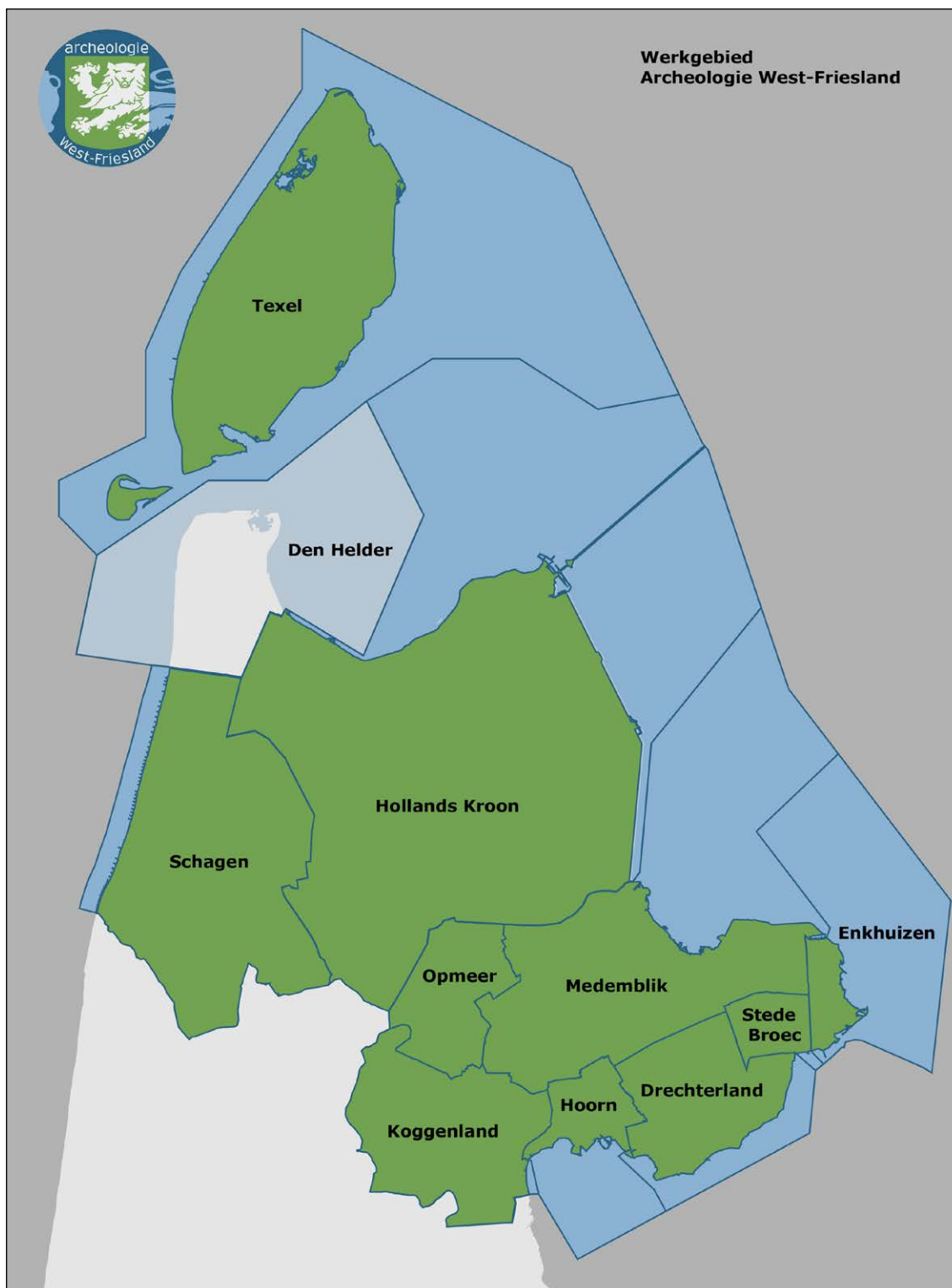
Archeologie West-Friesland

Jaarverslag 2022

**Gemeente Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Hollands Kroon,
Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en
Texel**

Tekst: Michiel Bartels

Met bijdragen van: Dieuwertje Duijn
Anne de Groot
Joost Lubbers
Frank Postma
Fleur Schinning
Carla Soonius
Wytze Stellingwerf

© Archeologie West-Friesland 2022

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, film, fotokopie, digitaal of geautomatiseerd systeem zonder voorafgaande toestemming van de copyrighthouders en de auteur. Alle foto's en afbeeldingen zijn gemaakt door Archeologie West-Friesland, met uitzondering van de in het bijschrift genoemde fotografen en copyrighthouders.

De uitgever heeft de inhoud met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Ondanks deze zorgvuldigheid kunnen gegevens zijn veranderd of onjuist zijn weergegeven.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
2. Taak/missie	8
3. Organisatie, personeel en huisvesting	8
4. Certificering	10
5. Publieksbereik	11
6. Schenkingen	18
7. Educatie	18
8. De website	21
9. Bouwen, saneren, slopen en behouden	23
9.1 Archeologie vriendelijk bouwen	23
9.2 Monitoring van werken en stilleggingen	24
9.3 Stolpboerderijen	25
10. Metaaldetectie en magneetvissen	25
10.1 Metaalproject Texel 2022	25
10.2 Metaaldetectie overig	26
10.3 Magneetvissen	26
11. Lichte Gemeenschappelijke Regeling	26
12. Overzicht van adviezen en van de gewerkte uren	27
13. Depot De Oude Veiling 35 Zwaag	27
14. Waterbodem en Maritieme Archeologie	28
15. Slag op de Zuiderzee 1573	29
16. Beleidsmatige ontwikkelingen in de Westfriese Gemeenten	30
17. Erfgoedinspectie	48
18. Inventarisatie en beheer collecties particulieren en instellingen	48
20. Samenwerkingsverbanden	49
21. Regionale energie transitie (RES) en Deltaplan ruimtelijke Klimaatadaptatie	51
22. Jaarplan van 2022	51
Bijlage 1 - Activiteiten medewerkers Archeologie West-Friesland	55
Bijlage 2 - Actorregister	66
Bijlage 3 - Overzicht projectadviezen 2022	67
Bijlage 4 - Verschenen rapporten en notities	69

1. Inleiding

In 2022 werd de draad van de reguliere advisering weer opgepakt. Het team van Archeologie West-Friesland kon weer op kantoor werken, hetgeen de samenhang van activiteiten ten goede kwam. De reguliere activiteiten zijn dit jaar samen met de negen aangesloten gemeenten uitgevoerd.

De verbouwing van het gemeentehuis van Hoorn leidde tot veranderingen. De burelen van AWF waren gevestigd in het souterrain van gebouw A aan de Nieuwe Steen 1. Deze konden daar vanwege de uithuizing niet worden gehandhaafd. Met vereende krachten werd een nieuwe kantoorlocatie gezocht. Deze werd gevonden vlakbij het gemeentehuis aan de Nieuwe Steen 30. Dit vrijstaande kantoorpand had als voordeel dat er zowel een ambachtelijk deel als in bureaufaciliteiten voorzag. Het bood de mogelijkheid om werkzaamheden voor conservering en restauratie niet meer in het depot Oude Veiling 35 uit te voeren, maar in het nieuwe pand. De kantoren, handbibliotheek en het secretariaat konden volgens de geldende standaarden worden ingehuisd. Na de verhuizing in oktober is veel aandacht besteed aan een adequate inrichting van het pand. Het Gemeentelijk Depot voor Bodemvondsten is niet verhuisd en onveranderd aan de Nieuwe Steen 1 gebleven.

Tevens vormde 2022 een jaar van voorbereiding voor de viering van 450 jaar Slag op de Zuiderzee. West-Friesland-breed zijn hier vele initiatieven gestart die in 2023 moeten leiden tot een bijzonder jaar van erfgoed en publieksbereik.

drs. Michiel H. Bartels, gemeentelijk archeoloog van Hoorn

drs. Carla M. Soonius, regio-archeoloog West-Friesland

P. Meijers, teamhoofd Erfgoed-VVH, Hoorn

Archeoloog Sander Gerritsen geeft uitleg bij de profielsleuf door de dijk van Warder.

2. Taak/missie

De taak en missie van het samenwerkingsverband is wat betreft de advisering en ondersteuning aan gemeenten in vergelijking met 2022 onveranderd gebleven. Wel heeft dit jaar de nadruk meer dan eens gelegen op de landschappelijke kwaliteit en de positie van de stolpboerderijen hierin.

De uitvoering van archeologische onderzoeken, met uitzondering van de veldtoets, valt buiten de lichte GR. Over de meest boeiende onderzoeken wordt in de jaarlijkse Archeologische Kroniek Noord Holland verslag gedaan.

3. Organisatie, personeel en huisvesting

Het ambtelijk kernteam van functionarissen bestond in 2022 uit de senior-archeologen drs. Michiel Bartels, drs. Sander Gerritsen, drs. Carla Soonius, dr. Christiaan Schrickx, drs. Bart ter Steege en de medior archeologen drs. Dieuwertje Duijn, Jasper Leek MA, Anne de Groot MA en Fleur Schinning MA. Drs. Harmen de Weerd is de digitale en geo taken op zich blijven nemen. Archeologisch assistent Etienne van Paridon en office manager Petra Leek hebben hun werk voortgezet. Vanaf 16 augustus 2022 is Lorenzo Ruijter aangetreden als assistent-veltechnicus en allround archeologisch medewerker.

Archeoloog/materiaalspecialist Wytze Stellingwerf MA heeft in 2022 zijn werk voortgezet. Archeoloog Sil Veenstra MA is het hele jaar als Junior Adviseur Archeologie ingezet. Jort Smit is naast zijn afstudeertraject voor Saxion archeologie als student-assistent werkzaam geweest van maart tot augustus 2022.

Cees de Boer is op 10 juli 2022 aangesteld bij de gemeente Hoorn en heeft zijn werkzaamheden in het depot te Zwaag voortgezet.

Aad Weel, gedetacheerd vanuit Werksaam, is het gehele jaar als medewerker buitendienst voor de monitoringen en het metaaldetectiewerk werkzaam geweest. Na een inwerkperiode is Joost Lubbers toegevoegd als archeologisch assistent op vele vlakken ondersteunend geweest.

Het vaste team van vrijwilligers is in 2022 weer volop aan de slag gegaan. Ans Vissie en Els Winters voor leer- en textielvondsten, Lies de Sitter voor de botanie, Bert Balk, Dolf van Doorm, Leo van den Thillart en Peter van Oudheusden, Simon Vreeker en Doortje Moes voor de vondstenwasserij, materiaalrestauratie en veldassistentie. Frank Pennekamp viel door ziekte tijdelijk uit. Frank Postma heeft zich het gehele jaar bezig gehouden met de numismatiek en het vullen van de website van Portable Antiquities Netherlands (PAN). Hans van Poelje bleef all round vrijwilliger en heeft zich toegelegd op de digitale fotografie en het maken van dronebeelden.

Op Texel was in 2022 weinig activiteit met vrijwilligers. Paul Dekker heeft zijn metaaldetectie voortgezet voor AWF. Annet van Boven en Guus Lange hebben op Museum kaap Skil te Oudeschild geassisteerd met de vondstverwerking en documentatie van zowel land- als scheepsvondsten.

Jort Smit heeft vanuit HBO Saxion Archeologie heeft zich voor zijn scriptie ontfermd over de archeologische nalatenschap van het eiland Wieringen. Hij heeft het onderste uit de kan gehaald en meer dan vereist was verricht voor het eiland. Dit heeft een helder beeld gegeven over wat er nu werkelijk op het eiland is aangetroffen, aan de hand is en wat de volksverhalen zijn. In augustus is Jort afgestudeerd te Deventer met een welverdiende 8.

De Leidse archeologiestudent Cas Raven heeft van 7 juni tot en met 22 juli 2022 meegewerkt op diverse opgravingen. Hij is vooral ingezet in het dijkonderzoek tussen Hoorn en Edam en heeft zich onderscheiden door goed werk te leveren bij de opgraving van de dubbele sluis van Warder.

De Saxion studente Popke Veenstra uit Midwoud heeft vanaf 28 maart tot en met 26 augustus 2022 stage gelopen bij AWF. Zij heeft zich met de materiële cultuur bezig gehouden. Daarbij heeft zij het materiaal van het Klopjesklooster in 't Veld bekeken. Tevens heeft zij een voorlopige catalogus vervaardigd van het in West-Friesland gevonden Beauvais aardewerk. Ook deed zij mee aan vijf verschillende opgravingen: Dorpsstraat 318 in Zwaag, Nieuwe Steen 9 in Hoorn, Stroeverdijk op Wieringen, Oosterend op Texel, Oosterleek 39a in Oosterleek en Roode Steen 1, 15 en 16.

De Hoornse gemeenteraad heeft besloten tot verbouw van het huidige gemeentehuis. De functies en locatie van de werkruimten van Archeologie West-Friesland in het gemeentehuis kwamen te vervallen. Wel zijn het gecertificeerde definitieve gemeentelijke depot, de geklimatiseerde metaalkamer en de opslag van de PR materialen op het gemeentehuis gebleven.

Op 26 en 27 oktober is Archeologie West-Friesland verhuisd naar het kantoorpand Nieuwe Steen 30 op steenworp afstand van het gemeentehuis. Hier zijn behalve de kantoorfuncties ook de onderzoeksplekken en conservering restauratie gehuisvest.

Deze plekken zijn vervallen in de loods van Oude Veiling 35 te Zwaag. De was-, spoel en opslagfunctie is hier gehandhaafd. Tevens vinden hier 'vuile' werkzaamheden plaats als het zagen van houtmonsters.

Archeologie West-Friesland is eind 2022 verhuisd naar het kantoorpand aan Nieuwe Steen 30.

Door degelijke voorbereiding en goede afstemming verliep de verhuisoperatie tamelijk vlekkeloos. Dit in tegenstelling tot de transitie van de ICT in december. Het eerst redelijk functionerende netwerk van de gemeente Hoorn werd vervangen door een 'in the cloud' werksysteem. Tijdens deze transitie zijn veel gegevens zoekgeraakt. Het netwerk werd enorm traag waardoor het uren, soms dagen duurde voordat in simpele digitale kaartlagen kon worden gewerkt. Printen en scannen wat eerst eenvoudig ging, werd een enorme opgave. Adequate

hulp bleef lange tijd uit waardoor de advisering vertraging opliep. De hoop is dat in 2023 deze problemen uit de wereld zijn. Geconcludeerd kan worden dat een verbouwing, een verhuizing en een ICT transitie gelijktijdig uitvoeren een weinig gelukkige keuze is geweest.

Het nieuwjaarsdiner is gehouden op 17 maart 2022 in pizzeria Salento, met uitzicht op de Oosterkerk. Na de lange tunnel van corona was personeel, stagiairs en vrijwilligers blij elkaar weer te zien.

De jaarexcursie toog dit jaar naar het voormalige eiland Wieringen. Hier werd op 14 juli 2022 een fietstocht georganiseerd van oost naar west over het eiland en weer terug. Daarbij werden onder andere de Michaëlskerk op Oosterland, de Heidense Kapel, Museum Jan Lont, de kerk van Hippolytushoef, de Westerklijf en de Wierdijk aangedaan.

Team Erfgoed en vrijwilligers tijdens de jaarexcursie naar Wieringen.

4. Certificering

In april 2022 vond de interne audit plaats. Dit is uitgevoerd door een archeoloog van de gemeente Alkmaar. Met deze gemeente bestaat een samenwerking, waarbij de interne audit door een archeoloog van de andere gemeente wordt uitgevoerd. Bij de interne audit zijn geen afwijkingen gevonden.

In mei 2022 vond verder de vierjaarlijkse externe audit plaats door Kiwa Nederland BV. Deze audit is goed verlopen, er zijn slechts enkele kleine afwijkingen vastgesteld. Deze afwijkingen zijn teruggekoppeld aan de collega's van cluster Archeologie en de archeologische werkprocessen zijn op detailniveau aangepast.

De bij AWF werkende actoren binnen de archeologie zijn terug te vinden in het [actorregister](#).

5. Publieksbereik

Archeologie West-Friesland streeft ernaar om zoveel mogelijk resultaten van het archeologisch onderzoek in West-Friesland te delen en archeologie onder de aandacht te brengen onder het Westfries publiek.

De Dag van de Westfriesse Archeologie vond dit jaar plaats in de Grote Kerk van Schagen.

Op 18 juni werd de zesde **Dag van de Westfriesse Archeologie** en gelijktijdig de **Nationale Archeologiedagen** gehouden in de Grote Kerk van Schagen, gemeente Schagen. De dag was vanwege corona al twee keer uitgesteld, maar kon nu toch doorgang vinden. Conform de gebruikelijke formule werd dit uitgerold. Jasper Leek (AWF), Frans Diederik (AWN-Noordkop) en Ernst Jongejan (duiker) hielden voordrachten over hun archeologische onderwerpen. In de zaal van de kerk stonden 15 kramen met verschillende erfgoedonderwerpen, ook van buiten de archeologie. Het Huis van Hilde, de Vereniging De Hondsbossche, Vereniging Heemschut, het Zijper Museum en de Boerderijenstichting waren hier bijvoorbeeld aanwezig.

De publieke belangstelling viel tegen omdat het zeer mooi weer was maar ook omdat gelijktijdig de Schager kermis op hetzelfde plein als de kerk werd gehouden. Beide zaken bleken slecht te verenigen. Het voornemen is om zoals in het verleden de Archeologie Dag weer in de herfst te houden.

Op 4 augustus werd door AWF een **publiekspresentatie over de archeologie van Hoorn** gehouden. De zaal van het Foreestenhuis aan het Grote Oost bleek te klein voor het grote aantal belangstellenden. Wij moesten bijna 100 mensen teleurstellen. Tijdens de avond werden de nieuwe publieksbrochures gepresenteerd.

Veel interesse voor de archeologie van Hoorn tijdens de presentatie-avond van de nieuwe brochures.

Dit waren de brochures over het onderzoek aan Nieuwendam 19-20 (nr. 27), de leerlooiers aan de Westerdijk (nr. 28), de dijkbouwwerkzaamheden aan de Westerdijk (nr. 30), het onderzoek op het Kerkplein (nr. 31) en tenslotte het Nieuwe Noord lage V&D complex (nr. 33). Na een korte inleiding door de projectleiders werd de eerste folder telkens overhandigd aan de initiatiefnemer van het bepaalde project.

Op 7 augustus werd voor Historische Vereniging de Cromme Leeck in het Huis van Oud aan de Grote Zomerdijk te Wognum een **archeologiemiddag** gehouden. Hier konden inwoners hun gevonden spulletjes laten zien.

Tevens was er de mogelijkheid om archeologische objecten van het Westfriese platteland te zien en vooral te voelen. De interactie met het publiek was groot.

De archeologie-middag op 7 augustus in Wognum was een succes.

Archeologie West-Friesland was volop in touw tijdens de **Open Monumentendag** van 10 september in Hoorn. De 'onderaardse gang' van het Glop was opgesteld. Dit gemeentelijk archeologisch monument trok zoals gebruikelijk veel kijkers. Het archeologisch onderzoek achter en in het pand Roode Steen 15, behorend bij het Westfries Museum, was opengesteld voor publiek. Ongeveer 2.500 mensen maakten op deze zonnige dag van deze mogelijkheid gebruik om de opgraving en het vondstmateriaal te zien. Behalve de archeologische dienst waren ook het museum en het architectebureau TPAGHA aanwezig, het geen een goed ensemble vormde voor de zaken die in de komende jaren wat beeft onderzoek, restauratie en bouw worden verwacht.

Tijdens Open Monumentendag was het archeologisch onderzoek achter en in het pand Roode Steen 15 opengesteld voor publiek.

Voor de ambtenaren van de gemeente Hoorn werd door de centrale leiding op 23 juni het **Fietsival** georganiseerd. Het bleek dat veel nieuwe ambtenaren de binnenstad van Hoorn niet goed kenden. Om deze kennis te verbeteren werden de collega's in groepen door de stad geleid en stapten onder andere af op 't Glop. Bij dit gemeentelijk archeologisch monument werd door Dieuwertje Duijn en Fleur Schinning, samen met Eva de Bruijne en André Mus van Monumentenzorg, tekst en uitleg gegeven over dit laatmiddeleeuwse afvoer en de restauratie hiervan.

Team Erfgoed geeft uitleg aan collega's van de gemeente Hoorn bij het Glop in Hoorn.

In de gemeente Hollands Kroon op het eiland Wieringen werd in zaal De Viking in Den Oever op de avond van 19 oktober een **publieksbijeenkomst** gehouden. De zaal was zeer goed gevuld met belangstellenden. Na het welkomstwoord door wethouder Lilian Peters, vertelde regio-archeoloog Carla Soonius over de nieuwe beleidskaart van Hollands Kroon. Daarna volgde Wouter Roessingh over het archeologisch onderzoek aan de Hoofdstraat in Hippolytushoef. Jort Smit vertelde over zijn scriptie met betrekking tot de archeologie Wieringen. Het amateuronderzoek van Vatrof kwam voorbij gevolgd door de achtergronden van het beeld Barry uit de Waddenzee.

De publieksbijeenkomst in Hollands Kroon op 19 oktober.

Op de avond van 8 november werd in de Sixtuskerk te Den Burg, Texel, het **gerapporteerde veldonderzoek uit 2017 van de Groeneplaats/'t Raaksje gepresenteerd**. Onderzoeksleider en schrijver van het rapport Sander Gerritsen vertelde over de vele aspecten van dit onderzoek. Zowel late prehistorie, de middeleeuwen als de nieuwe tijd kwamen aan bod. Michel Hulst vertelde over de vondsten van de resten van gebrandschilderde kerkraden. Michel Bartels belichtte de activiteiten van de eerste eilandarcheoloog (1941-1942) op Texel, Prof. Dr. Kapt. Leut. Karl Hermann Jacob Friesen. Wilma Eelman van de Historische Vereniging Texel lichtte de ontwikkeling van de tuinwallen toe met historische en archeologische voorbeelden. Materiaalspecialist Wytze Stellingwerf liet de 17de-19de-eeuwse vondsten van 't Raaksje zien. Aan het eind van de avond werd het fraai gedrukte rapport uitgereikt aan Remko van de Belt, wethouder Erfgoed. De kerk zat ruim vol met belangstellenden. Gelijktijdig konden de lezingen online worden gevolgd.

Archeoloog Sander Gerritsen overhandigt het rapport aan wethouder Remko van de Belt.

Omdat op 4 augustus de zaal te klein bleek, werd de **archeologie-avond** herhaald op 28 december. Net zoals in de zomer bleek ook tussen Kerst en Oudjaar volop belangstelling te zijn voor de inhoud van het werk. De gehele kerk zat vol. Wethouder Axel Boomgaars opende de avond en had de eer om de speciale collectie te onthullen.

De avond bezat dezelfde elementen als 4 augustus. Een zaak was nieuw. Achter een groot scherm waren onder het kerkorgel de buitengewone hoeveelheid 17de -eeuwse vondsten uit de beerput van de burgemeestersfamilie Sonck opgesteld. Het ging om zeer veel keramiek, drinkglas, houten-, metalen- en benen gebruiksvoorwerpen en een gouden keelknoop. De vondsten waren hier voor het eerst te zien. Deze pop-up expositie eindigde na deze avond. In klein comité wordt nagedacht over een goede plek voor deze objecten.

Tijdens de archeologie-avond op 28 december opende wethouder Axel Boomgaars (links op bovenste foto) de avond. Er was weer veel belangstelling voor de Hoornse archeologie. Foto's: Marcel Rob.

Op zondagmiddag 9 oktober is door Vereniging Oud Enkhuizen een **bijeenkomst met archeologische lezingen** gehouden. Tijdens de bijeenkomst hield Sil Veenstra een lezing over de productie van kanonnen in Enkhuizen. Dieuwertje Duijn vertelde over de opgraving De Cuyp in Enkhuizen en presenteerde de nieuwste folder over deze opgraving.

Sil Veenstra vertelt tijdens een bijeenkomst op 9 oktober in Enkhuizen over de kanonnenproductie van de stad.

Middeleeuws en post-middeleeuws aardewerk uit de Niedorpen en Kolhorn, gevonden door dhr. Wit.

6. Schenkingen

Mw. Van der Velden Kattenberg van de Turfschuur te Kolhorn schonk 12 oude houten groentekisten met middeleeuwse en post-middeleeuwse keramiek aan AWF. Deze bleken in het verleden door de heer Aat Wit uit Nieuwe Niedorp te zijn verzameld. Helaas was bij veruit het meeste materiaal de archeologische herkomst niet meer te herleiden. Het ging om gemixt materiaal uit de Niedorpen en Kolhorn. Wel bevond zich apart verpakt 12de-13de-eeuws materiaal uit de Groetpolder in een groentekist. Het gemixte materiaal is gesorteerd en voor de vergelijkingscollectie ingezet.

7. Educatie

Archeologie les

Met het credo "de jeugd is de toekomst van morgen" is educatie op basisscholen een onderdeel van ons plan voor publieksbereik. Momenteel geeft AWF op aanvraag een les over archeologie op basisscholen. Vaak is op de basisschool een actueel thema waar de les archeologie bij aansluit. Met de lessen proberen wij kinderen historisch besef en bewustwording van het verleden bij te brengen. Hierdoor leren kinderen wat zich allemaal onder hun voeten kan bevinden.

Op 7 maart gaf archeoloog Fleur Schinning een les over archeologie op basisschool Het Kompas in Hoorn.

Gemeenschapsarcheologie

Voorafgaand aan de ontwikkelingen van de nieuwbouwwijk De Tuinen fase 2 in Ursem en het archeologisch graafonderzoek, is een vooronderzoek gedaan met behulp van de twee basisscholen in Ursem. Beide scholen kregen eerst een les over archeologie door archeoloog Sander Gerritsen. Daarna gingen de groepen mee het veld in om een survey uit te voeren: op het terrein zoeken naar archeologische vondsten die aan het oppervlak liggen. Hiermee konden uitspraken worden gedaan over waar de bewoningsresten zich bevinden.

Kinderen van de Bavo-school en de Langereis kregen vooraf een les over archeologie.

De kinderen hebben daarna de archeologen met veel plezier geholpen en zijn hiermee betrokken met hun eigen lokale geschiedenis maar ook bij de ontwikkeling van De Tuinen.

Praktijkschool

Op 4 november 2022 hebben leerlingen van de Praktijkschool Hoorn/West-Friesland onder leiding van meester Van den Heuvel het depot aan de Oude Veiling 35 bezocht. Cees de Boer en Michiel Bartels hebben hen op interactieve wijze van alles verteld over archeologie. Deze levendige klas was vooral sterk op de objecten vastpakken, zien en doen ingesteld.

Glop lespakket

Team Erfgoed van de gemeente Hoorn (Archeologie West-Friesland en Monumentenzorg) heeft in 2022 een erfgoed lespakket ontwikkeld voor primair onderwijs getiteld 'Glop: een reis door de tijd'. Dit is het eerste erfgoed lespakket dat de gemeente structureel gaat aanbieden aan scholen, in samenwerking met het Westfries Museum en de Blauwe Schuit. Per 1 april 2022 kunnen basisscholen in West-Friesland zich aanmelden voor het lespakket.

Uit gesprekken die Team Erfgoed van de gemeente voerde met medewerkers van de Blauwe Schuit, de Westfriese bibliotheken en Interne Cultuurcoördinatoren van basisscholen in West-Friesland, bleek dat er in de regio ruimte is voor meer concreet (projectmatig) erfgoededucatie aanbod. Daarom is dit lespakket opgesteld, in samenwerking met de Blauwe Schuit, de Westfriese Bibliotheken, Westfriese Cultuurcoördinatoren, de maker van het kinderboek 'Glop' Josje van Leeuwen en het Westfries Museum. Er zit geen commercieel belang aan het pakket, deze wordt gratis aangeboden.

De officiële presentatie van het Glop lespakket op 1 april 2022. De samenwerkende partijen v.l.n.r.: Fleur Schinning (archeoloog bij Archeologie West-Friesland), Astrid Manshanden (directeur van de Blauwe Schuit), Josje van Leeuwen (illustrator van het boek Glop), Kholoud al Mobayed (wethouder van Hoorn), Mascha Rood (adviseur bij de Blauwe Schuit), Jantien Bijvoet (coördinator bij de Westfriese Bibliotheken) en Eva de Bruijne (Monumentenzorg gemeente Hoorn).

Onderdeel van het Glop Iespakket is een excursie naar het Glop.

8. De website

De website www.archeologiewestfriesland.nl is het gehele jaar succesvol in de lucht geweest. In 2022 is onze website ruim 23.000 keer bezocht. Webredacteur Fleur Schinning heeft regelmatig nieuws op de site gepost. Daarnaast is de content gevuld met alle recente rapporten, notities, artikelen, opgravingen en agendapunten zoals lezingen en open dagen.

Afen toe wordt er een nieuwsbrief rondgestuurd met leuke wetenswaardigheden, nieuwsberichten en updates van de website (zoals de meest recente rapporten). Op de nieuwsbrief kan via de website geabonneerd worden. In 2022 zijn drie nieuwsbrieven verstuurd, naar inmiddels 667 abonnees.

Redesign website

Aangezien onze website alweer ruim 5 jaar oud is, is het tijd voor vernieuwing. Qua websiteteknik en vormgeving is er veel veranderd de afgelopen jaren. Om onze website gebruiksvriendelijker te maken en met de tijd mee te gaan, krijgt onze website een *make-over*. We zijn vanaf dit najaar met dit project begonnen samen met onze communicatie adviseurs van de gemeente en het internetbureau Qore Digital in Zwaag (voormalig We Brand Creative). Naar verwachting is de nieuwe website halverwege 2023 gereed en online.

Social media

Archeologie West-Friesland is naast de website actief op Facebook, Instagram en LinkedIn. Door middel van deze social media kunnen we een grotere doelgroep bereiken. Op de Facebookpagina worden nieuwsberichten, filmpjes en foto's van opgravingen, wetenswaardigheden en evenementen gedeeld. De pagina heeft in 2022 inmiddels 885 volgers.

Op de Instagrampagina worden foto's van uitgevoerde opgravingen gedeeld en komt elke vrijdag een vondst online (#VondstenVrijdag). Daarnaast worden ook actuele nieuwsberichten en evenementen gedeeld via Instagram Stories. In 2022 volgen meer dan 620 geïnteresseerden het Instagramaccount.

Podcasts

Aan de volgende podcasts is meegewerkt:

- Michiel Bartels: Wandelnetwerk Noord-Holland, de Westfriese omringdijk
- Michiel Bartels: NPO Zapp, Mysteries 't Glop, Sara de Monchy
- Sander Gerritsen: Kaapvaarders; Aartswoud/Zuiderzeestraat
- Carla Soonius: VNG Dijkversterking en waterveiligheid
- Carla Soonius: ANWB Podcasts, Mona de Brauwer, Heiligdom Keinse, gemeente Schagen
- Henry Harvard revisted, Ruud Nijboer

Op 27 mei kwam Sara de Monchy in Hoorn een aflevering opnemen voor haar podcast Sara's Mysteries over het Glop.

Aan de noordzijde van de Slijkteeg zijn twee panden archeologie-vriendelijk gebouwd met betonvloer.

9. Bouwen, saneren, slopen en behouden

9.1 Archeologie vriendelijk bouwen

Slijksteeg 1-3, Hoorn

In Hoorn zijn twee panden aan de noordzijde van de Slijksteeg, de nummers 1 en 3 archeologievriendelijk uitgevoerd. Vanwege de laatmiddeleeuwse ambachtelijke activiteit, onder andere vetsmelterijen, was veel bodemverontreiniging aanwezig. De som van archeologisch onderzoek en bodemsanering werd voor het project te hoog. Daarom is de conventionele bouw omgezet naar een dikke betonplaat en houtskeletbouw. Onder de betonplaat is zodoende het archeologisch bodemarchief behouden gebleven.

Bangert 40-42, Medemblik

Te Medemblik is op een van de archeologisch meest interessante stukken, de oostelijke kreekrug, na jaren lang discussie en verschillende ontwerpen de lege kavel volgebouwd. De grondwerkzaamheden werden binnen de bodemsanering gemonitord. Voor de bouw zijn sleuven van 30 cm diep uitgegraven waarin de fundering is gerealiseerd. Onder de zware stukken van de constructie zijn totaal 6 zeer kleine boorpalen aangebracht. Door deze maatregel hoefde het terrein niet te worden onderzocht en maakt de bouwwijze een toekomstige opgraving nog steeds mogelijk.

Aan Bangert 40-42 in Medemblik vond een archeologie-vriendelijke bouwwijze plaats waardoor de archeologische resten bewaard konden blijven voor toekomstig onderzoek.

Appelhaven 9-10

Aan de Appelhaven 9-10 in Hoorn is de betonvloer voorzichtig uitgebroken. De nieuwe vloer is ingekast in de zijmuren. De archeologie is onder de vloer behouden gebleven. Dat het terrein grote potentie had bleke uit de vondst van prachtige polychrome Hoornse tulptegels uit de vroege 17de eeuw. Deze werden voor de deur onder de openbare weg gevonden tijdens het maken van een huisaansluiting.

9.2 Monitoring van werken en stilleggingen

Een zeer groot aantal werken is gemonitord. Aad Weel is hier het gehele jaar, samen met Joost Lubbers, druk mee geweest. Het aantal problemen met het niet of slecht opvolgen van de adviezen in de quick scans is beperkt gebleven. Het middel van monitoring is een juist middel gebleken voor vindplaatsen waarbij de archeologische waarde niet duidelijk is of waar archeologie-vriendelijk wordt gebouwd.

In december 2022 is het werk aan de Oosterhaven 25 te Medemblik stilgelegd, mede op verzoek van Archeologie. De ontwikkelaar was in dit Rijksmonument zonder de benodigde vergunningen en voorzorgsmaatregelen aan de slag gegaan. Veel van het bodemarchief, waar onder mogelijk een dijkprofiel was reeds verdwenen voordat kon worden gehandhaafd.

Aan Oost 2 op Texel is de bouwput uitgegraven en aangevuld met zand waardoor archeologische waarnemingen niet meer mogelijk waren.

Op Oost 2, Gemeente Texel is door de ontwikkelaar op 17 september 2022 gedurende het weekeinde het bouwterrein zo diep uitgegraven en vervolgens snel aangevuld met schoon zand dat het doen van archeologische waarnemingen onmogelijk was. Er is afgezien van

handhaving. Het gehucht Oost is de enige niet onderzochte nederzetting van Texel waarvan de ouderdom nog volledig onbekend is. Op een nieuwe kans wordt hier gewacht.

9.3 Stolpboerderijen

In 2022 is slechts één stolpboerderij in oostelijk West-Friesland afgebroken, namelijk een stolpschuur op het perceel Noordeinde 69 in Lambertschaag (gemeente Medemblik). Diverse stolpboerderijen werden in dit jaar verbouwd. Twee exemplaren zijn bouwhistorisch onderzocht, namelijk Middenweg 15 in Dirkshorn (gemeente Schagen) en De Hout 21a in Hem (gemeente Drechterland). Beide stolpen hebben een vierkant uit de 17de eeuw.

Een Taiwanese student Bo Chiang (midden) kwam op bezoek om materiaal te bekijken voor de organisatie van een expositie over Fort Zeelandia in Taiwan in 2024.

10. Metaaldetectie en magneetvissen

10.1 Metaalproject Texel 2022

Ook in het Metaalproject Texel zijn in 2022 belangrijke stappen gezet. Studenten onder leiding van Wytze Stellingwerf hebben wederom een groot aantal vondsten gedetermineerd waarna een selectie van ca. 400 vondsten gefotografeerd is en in PAN is opgenomen. Dit keer veel boekbeslag, riemhangers, riemtongen en leerbeslag waaronder het oudste Romeins sierbeslag van paardentuig uit de periode 120-300 na Chr. Opvallend waren ook vier metaaltjes die gedetermineerd zijn als wapenophanging van een bajonetschede. Van de vele schoengespens waren er zeven van een type dat vooral van Texel bekend is. Mogelijk heeft een schip deze gespens vervoerd en is het zijn lading kwijtgeraakt of misschien is het schip in zijn geheel vergaan. Dit geeft maar weer aan dat op een eiland als Texel land-archeologie en maritieme-archeologie soms dicht bij elkaar liggen.

10.2 Metaaldetectie overig

De groep detectoramateurs waarmee een goede relatie wordt onderhouden is in 2022 langzaam uitgebreid. Meldingen komen gestructureerd binnen en worden -naar archeologische waarde- in PAN gezet. Op Wieringen is niettemin door enkelen stevig gezocht en zijn bijzondere vondsten gedaan. Deze vondsten zijn niet gemeld conform de afspraken met de sector. Een deel van de vondsten is door deze personen via marktplaats.nl en andere websites verkocht.

10.3 Magneetvissen

In 2022 zijn geen incidenten gemeld rondom het magneetvissen. Ook werden geen spraakmakende vondsten gemeld.

Luchtfoto van het onderzoek bij de dijk van Warder. In het midden het lint van Warder, rechtsonder de profielsleuf. De zandbanen horen bij de huidige dijkversterking.

11. Lichte Gemeenschappelijke Regeling

Personele wijzigingen contactambtenaren vonden plaats. Voor de SED gemeenten is Marijke Leek de vertegenwoordiger geworden. Koggenland werd vertegenwoordigd door Matty Groeneveld, in Medemblik trad Samira Paarlberg aan. Omdat Gea van Essen wethouder bij de gemeente Terschelling werd, begon Anouschka Witte als haar vervanger bij de gemeente Texel. Hoorn, Hollands Kroon en Schagen bleven ongewijzigd. Knelpunt was de gemeente Opmeer die door ambtelijke overbelasting de vaste vertegenwoordiger niet kon sturen en vervanging uitbleef.

Door Carla Soonius en Anne de Groot zijn voor diverse groepen collega-ambtenaren van de afdelingen vergunningen, ruimtelijke ordening en projectontwikkeling van diverse gemeente bijpraatsessies gehouden over de Erfgoedwet en de Omgevingswet.

Michiel Bartels, Carla Soonius en Anne de Groot zijn na de gemeenteraadsverkiezingen kennis

gaan maken met de nieuwe portefeuillehouders Erfgoed/Archeologie in Hoorn en Stede Broec.

In de Lichte Gemeenschappelijke Regeling zijn geen wijzigingen gekomen. Van de Gemeente Hollands Kroon wordt een verzoek tot toetreding verwacht.

12. Overzicht van adviezen en van de gewerkte uren¹

De adviezen komen voort uit de binnengekomen informatie via omgevingsvergunningen, afdelingen ruimte, sloopmeldingen, waarnemingen in het veld, verzoeken van adviesbureaus in de ruimtelijke ordening, makelaars, projectontwikkelaars, krantenartikelen enzovoorts. In 2022 werden binnen de GR 254 adviezen gegeven en quickscans vervaardigd. Adviesdossiers die terugliepen tot 2017 en in een enkel geval zelfs 2012 werden voortgezet.

De Stroeërdijk op Wieringen.

13. Depot De Oude Veiling 35 Zwaag

Het 'vuile' depot van Archeologie West-Friesland heeft dit jaar naar behoren gefunctioneerd. Tijdens een inspectie is door Preventix van de RI&E aspecten van het depot, bleken een aantal zaken niet in orde. Hier dient een verbeteringslag plaats te vinden. Hierover is met de Arbo-coördinator van de Gemeente Hoorn overleg gevoerd en een aantal voorstellen zijn gedaan. Met de ingebruikname van Nieuwe Steen 30 in oktober 2022 zijn diverse activiteiten zoals de 'schone' metaalreiniging en glas/keramiekrestauratie overgebracht. De vondstenwasserij is gehandhaafd. Het tussendepot alhier is ongewijzigd gebleven.

Depot Archeologie Hoorn Gebouw A

Het vondstendepot onder gebouw A aan de Nieuwe Steen 1 is al jaren een knelpunt. Vele malen is aangegeven dat het depot vol of nagenoeg vol is met vondsten uit de Hoornse opgravingen. Gezien het ambitieniveau van onze gemeente met woonwijken en binnenstedelijke ontwikkeling, zullen in de komende jaren meerdere grote en vondstrijke onderzoeken worden uitgevoerd. Voor al deze vondsten is geen ruime meer in het depot.

---

¹ Zie ook bijlage 3.

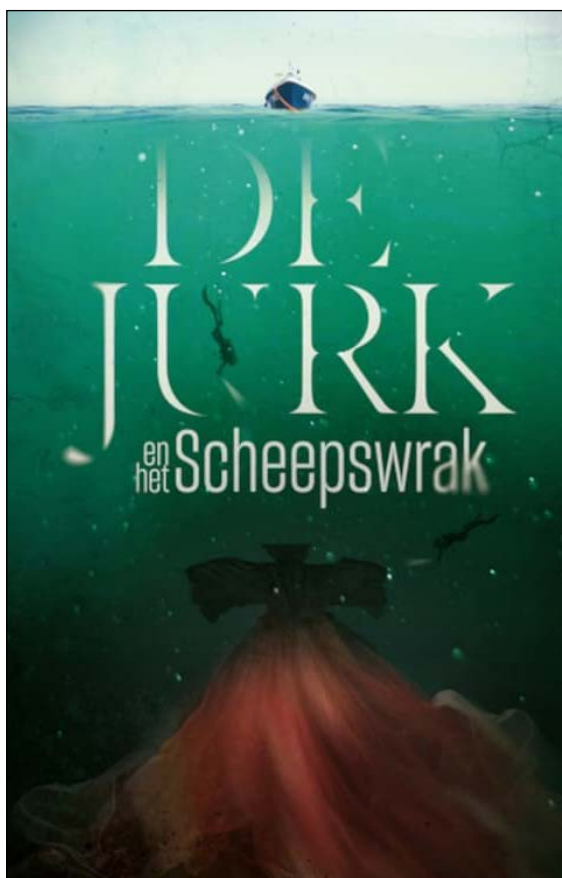
In gezamenlijkheid zal worden gezocht naar een ruime, bereikbare en toekomstbestendige structurele faciliteit voor de archeologisch vondsten van de Gemeente Hoorn. Op eerdere momenten zijn hier al wensen geuit en plannen gemaakt. Deze zijn echter niet verder opgepakt. De kans bestaat dat straks de wal het schip keert.

Vanwege de verbouwing van het stadhuis is nu ook het depot vanaf medio oktober 2022 slechter bereikbaar. Het is wel binnen de klimaateisen blijven functioneren. Het metaaldepot wordt volgens de geldende klimaateisen herbouwd binnen de bestaande ruimte.

14. Waterbodem en Maritieme Archeologie

In 2022 heeft het schisma tussen de verschillende Texelse duikgroepen zich voortgezet. Er zijn geen concrete resultaten bereikt. De reguliere overleggen hadden weinig zin omdat concrete plannen ontbraken. Diverse duikers hebben op meerdere schepen gedoken. Hier is slechts uiterst summier verslag van gemaakt. Het protocol en de mogelijkheden tot vrijstelling waardoor het wel mogelijk zou worden legaal duikend onderzoek te verrichten is door de Texelse duikers niet opgepakt. De Rijks, Provinciale en Gemeentelijke overheden hadden zich samen met de Stichting Texelse Musea zich hier jaren voor ingespannen. Deze inspanningen zijn helaas vooralsnog vruchteloos gebleken.

Gedurende het jaar is meegewerkt aan de documentaire *De Jurk en het Scheepswrak* van de NPO. Deze documentaire gaat over de vondst van en het onderzoek naar het Palmhoutwrak (BZN 17) waar Archeologie West-Friesland zich vooral in de jaren 2016-2018 intensief mee heeft beziggehouden.

*In 2022 is meegewerkt aan de documentaire *De Jurk en het Scheepswrak* van de NPO.*

Duikclub ArcheoODC heeft vooral in het Markermeer gedoken. Vanuit de standplaats Warder en Monnickendam zijn een aantal sorties gemaakt. Hier is vooral gezocht op de locaties van de contactpunten zoals aangegeven in het zoekgebied in de provincies Flevoland en Noord-Holland binnen het Hoornse Hop. Een aantal meldingen zijn gedaan. In 2023 wordt een verslag van de bevindingen over 2022 verwacht.

De duikcampagne van de RCE heeft dit jaar bestaan uit een (1) dag maritiem veldwerk in de Waddenzee om te zien wat de toestand was van het wrak Burgzand 9.

In 2021 maakten Texelse sportduikers melding van de ontdekking van een deels vrijgespoeld houten scheepswrak in de Waddenzee een aantal kilometer voor de kust van Texel ten zuidoosten van Oudeschild. In 2022 is het materiaal uit het wrak geïnventariseerd.

15. Slag op de Zuiderzee 1573

De samenwerkende 7 Westfriese gemeenten hebben in 2022 een budget voor het project 1573 Slag op de Zuiderzee ter beschikking gesteld. Het betreft hier de inhoudelijk zaken en niet de publieksviering.

Om de zaken te coördineren is een werkgroep opgezet bestaande uit de Westfriese Erfgoedhoeders: Westfries Museum (Ad Geerdink/Cees Bakker), Westfries Archief (Dirk Dekema/Peter Swart), Erfgoed Hoorn {Archeologie West-Friesland & Monumentenzorg Hoorn, (Michiel Bartels & Eva de Bruijne)} en de afdeling Kunst & Cultuur van de Gemeente Hoorn (Margriet Talstra). Deze groep wordt aangevuld met Ron Dol van het evenementen bureau In de Praktijk, tevens lid van het bestuur van Oud Hoorn. Daarnaast is marketeer Jasper Bulteel van de gemeente Hoorn aangeschoven.

Uit deze werkgroep zijn 15 initiatieven groot en klein voortgekomen die in 2023 grotendeels zullen worden uitgevoerd.

In 2022 is in het kader van De Geboorte van Nederland door het WFA al een reizende tentoonstelling met infopanelen in de cijfers 1572 door de diverse gemeenten gegaan. Deze was te zien in gemeentehuizen en bibliotheken.

Archeologisch gezien vallen de belangrijkste activiteiten in 2023. Een inhoudelijke publicatie over de Slag op de Zuiderzee is in voorbereiding. Een congres met dit thema zal op 11 oktober 2023 worden gehouden.

Tevens gaat het maritieme onderzoek naar de kanshebbende scheepswrakken door. In 2022 zijn door diverse firma's verschillende schepen in het Hoornse Hop bedoken. De verslagen hiervan zullen in de Archeologische Kroniek Noord-Holland te lezen zijn. Geen van de schepen kan wat betreft datering deelgenomen hebben aan de Slag op de Zuiderzee.

16. Beleidsmatige ontwikkelingen in de Westfriese Gemeenten

Drechterland

In Drechterland is de reguliere advisering voortgezet. Dit jaar is wederom het aantal vastgestelde uren voor advies ruim overschreden. Doordat de ijking van het aantal uren in 2014/15 plaatsvond, zal in 2023 worden verzocht de uren aan de huidige situatie aan te passen. Vooral de forse bouwopgave van woningen en grootschalige infrastructuur is ook in deze gemeente debet aan de toename en complexiteit hoeveelheid adviezen.

Gedurende het jaar zijn meerdere veldtoetsen uitgevoerd (o.a. aan de Hemmerbuurt 19, Zuiderkoggeweg 2a en De Hout 15). Het uitvoeren van een veldtoets in het adviesproces is in veel gevallen zeer nuttig gebleken en heeft onnodig archeologisch onderzoek voorkomen.

Aan de advisering voor de locatie Oosterblokker 176 te Oosterblokker is afgelopen jaar redelijk wat tijd besteed. De zaak loopt al sinds 2017. In 2022 zijn sloop- en nieuwbouwplannen ingediend. Door AWF is inmiddels een bouwhistorische opname van de te slopen stolpboerderij verricht.

De stolpboerderij die op instorten staat aan Oosterblokker 176.

Op 3 juni heeft AWF in samenwerking met gemeente, bewoners en ontwikkelaar Zeeman voor de toekomstige bewoners van Reigersborg Zuid (Hoogkarspel) een feestelijke middag georganiseerd. Tijdens deze middag hebben de bewoners een tijdscapsule begraven. In de digitale uitnodiging, die vervaardigd is door Fleur Schinning met dronebeelden van de opgraving en de huidige situatie, is gevraagd tekeningen of andere spullen te verzamelen voor in de tijdscapsule.

Op 3 juni werd tijdens een feestelijke middag voor de nieuwbouwwijk Reigersborg Zuid een tijdscapsule begraven. In het midden een blauwe reiger, het symbool van Hoogkarspel.

Enkhuizen

De beleidskaart van Enkhuizen is vastgesteld in 2013. Het was nodig om deze kaart te actualiseren. In 2022 is de update van de beleidskaart afgerond. Daarbij zijn met name bekende waarden toegevoegd en onderzochte terreinen vrijgegeven. In 2023 wordt een toelichting bij de actualisatie geschreven en wordt de nieuwe kaart voorgelegd aan de gemeenteraad.

Het bedrijf Enza Zaden aan de Haling zal grootschalig gaan uitbreiden. In 2022 is voorbereidend advieswerk verricht ten behoeve van het benodigde archeologisch onderzoek.

Voor de binnenstad van Enkhuizen staan een aantal omvangrijke gemeentelijke projecten op de rol. Het gaat hierbij onder andere om de plaatsing van ondergrondse vuilcontainers in het gehele centrum en het opnieuw inrichten van de Paulus Potterstraat. De Paulus Potterstraat volgt het tracé van de laatmiddeleeuwse stadsmuur. AWF heeft in 2022 geadviseerd op deze projecten.

In 2022 is deelgenomen aan de Omgevingstafel voor het woningbouwproject Florapark – Westeinde, deels gelegen in de gemeente Enkhuizen.

Over het project Vijzeltuin West, in de historische binnenstad van Enkhuizen achter het

Eind oktober 2022 is op het perceel Oosterleek 37 een archeologische opgraving uitgevoerd. Op de luchtfoto zijn de archeologische resten van de verschillende fasen van boerderijen op het perceel te zien.

voormalige Snouck van Loosenziekenhuis valt dit jaar wederom geen voortgang te melden. De nieuwe plannen van de nieuwe ontwikkelaar liggen bij verschillende partijen en bij de gemeente ter visie en discussie. Zolang zaken als parkeerproblematiek niet zijn opgelost, kan het project niet van start gaan en ook archeologisch niet worden afgerond. Bij de RCE zal opnieuw om uitstel worden verzocht.

De RCE heeft sonaronderzoek naar de oostzijde van De Kreupel laten uitvoeren. De resultaten wordt in 2023 verwacht. Tevens is vernomen dat de RCE het gebied van het Enkhuizer Zand wil laten scannen. In de 16de-18de-eeuw was dit een zeer druk bevaren gebied.

Hollands Kroon

De archeologische advisering in Hollands Kroon is afgelopen jaar verder verankerd in het gemeentelijk proces. Ambtenaar en adviseur weten elkaar steeds beter te vinden.

Van groot belang is de in 2022 gereed gekomen **beleidskaart archeologie Gemeente Hollands Kroon**. Vooral de bekende archeologische waarden zijn daarbij opnieuw op de kaart gezet. De kaart is vervolgens door de gemeenteraad vastgesteld en wordt momenteel toegepast in de advisering. Dit betekent een grote beleidsmatige vooruitgang en een betere bescherming van de archeologische waarden die Hollands Kroon rijk is. Aankomend jaar zal worden gestart met het inventariseren van de cultuurhistorische elementen in Hollands Kroon en de archeologie op de waterbodem van het IJsselmeer, Amstelmeer en de Waddenzee. Bij Den Oever is in 2022 houten beeld ('Barry') gevonden in het water. Deze is als toevalsvondst

gemeld. De vondst is groot in het regionale en landelijke nieuws geweest. Op 1 augustus werd een bijzonder houten beeld door vissers van de Wieringer garnalenkotter

Wethouder Lilian Peters en Michiel Bartels met 'Barry'.

WR22 opgevisst in de Waddenzee. Dit gebeurde met een sleepnet dat 11 km over de bodem van de westelijke Waddenzee is getrokken. Op dezelfde dag werd Michiel Bartels ingelicht en niet gauw daarna volgde een enorm mediacircus rond deze spectaculaire vondst. Alle belangrijke kranten maakten melding van het object, door de Wieringer vissers 'Boegbeeld Barry' genoemd. Toen de kotter op 4 augustus aanmeerde in Den Oever stonden 11 filmploegen en tientallen journalisten klaar om de vissers, Michiel Bartels en wethouder Lilian Peeters van Hollands Kroon te interviewen. Diezelfde avond kwam het beeld, een 17de-eeuws scheepsornament, nog terecht in de studio van NPO

Jeroen ter Brugge, Wytze Stellingwerf en Ad Geerdink met 'Barry' bij televisieprogramma Op1.

in Hilversum, waar Wytze Stellingwerf van AWF het beeld voor 877.000 kijkers live in de uitzending onthulde. Jeroen ter Brugge, hoofd Maritieme Collectie van het Rijksmuseum in Amsterdam, en Ad Geerdink, directeur van het Westfries Museum in Hoorn maakten tevens

deel uit van het panel. Na alle media-aandacht ligt het beeld inmiddels in de conservering, waarna het voornemen is om het in 2023 plek te geven in het erfgoedcentrum in de haven van Den Oever.

Alhoewel de kans groot is dat het beeld in de wateren van de Gemeente Texel is opgevist, wordt het wel bij Hollands Kroon ingedeeld vanwege de vindsters.

In 2023 zal getracht worden het geconserveerde beeld te exposeren in de Havenboet van Den Oever.

Hoorn

Voor de gemeente Hoorn zijn afgelopen jaar meerdere adviezen met betrekking tot de werkzaamheden aan de dijk en het stadsstrand afgegeven. Daarnaast liep de reguliere advisering gewoon door.

Eind 2022 is in Hoorn gestart met het werken met de Omgevingstafel. Medewerkers van AWF zijn hierbij aangewezen als secundaire leden. Alleen bij plannen met een archeologische relevantie wordt deelgenomen aan de Omgevingstafel.

Tijdens het veldwerk t.b.v. de verbouwing van het Westfries Museum is bij een schouw van een huis uit 1581 begin 17de eeuw een martavaan als aspot ingegraven (Roode Steen 15).

Westfries Museum, Roode Steen. De advisering rondom de verbouwing en voorgenomen uitgraven van de beoogde kelderruimtes onder de rijksmonumenten heeft erg veel tijd gekost. Door de steeds wisselende en de volop gevoerde discussie in het voorbereidende team moeten voortdurend aanpassingen worden gedaan. Gesteld kan worden dat door de keuze om op de oudste plek van Hoorn met het dikste bodemarchief en met de rijkste bewoners van de stad voor de archeologie enerzijds een mooie kans voor onderzoek leidt, maar anderzijds veel onzekerheden in duur van de uitvoering, kosten en vooral veiligheid met zich meebrengt. Het uitgevoerde proefonderzoek in de zomer van 2022 versterkte het bestaande inzicht.

Koggenland

De gebruikelijke advisering is in 2022 voortgezet. Ten aanzien van het aspect archeologie waren er geen beleidswijzigingen.

In juli 2022 maakte een detectorzoeker melding van de vondst van een fraai gouden sieraad op een akker aan de Bobeldijk, gemeente Koggenland. De voorhoofdsnaald raakte in de loop van de 18de eeuw in de mode en werd tot in de late 19de eeuw door rijke vrouwen van het Hollandse, Zeeuwse en Friese platteland gedragen in het haar in combinatie met een gouden of zilveren oorijzer, zoals te zien op het schilderij (collectie Zaans Museum).

Medemblik

In de gemeente Medemblik wordt nog altijd veel gebouwd. Dit heeft geleid tot een vrij grote hoeveelheid archeologische quickscans en adviezen. Het aantal adviezen is wel iets afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

In 2022 zijn medewerkers van AWF aangeschoven bij een van de wekelijkse 'wabo-overleggen' op het stadhuis van Medemblik. Daarin is het archeologiebeleid van Medemblik nog eens toegelicht en is aangegeven wat precies onze taken zijn. De voorlichting werd als heel nuttig ervaren, met name door de nieuwe collega's bij de afdeling Vergunningen.

Vermeldenswaardig is de start van de advisering met betrekking tot het project Oosterhaven – Gedempt Achterom (plan Kool & Co) in Medemblik. Dit betreft een omvangrijk project. In december 2022 volgde een stilleging op het terrein. In 2023 zullen de plannen verder worden uitgewerkt. Ook hierbij heeft AWF weer een rol als adviseur van het bevoegd gezag.

Enkele door archeologische bedrijven uitgevoerde onderzoeken, waaronder Fustmarkt 2 in Zwaagdijk-Oost, het Asoniaterrein in Andijk en de 150 kV-leiding Tennet Middenmeer-Westwoud zijn inhoudelijk beoordeeld. Bij het laatste onderzoek is menselijk botmateriaal uit

de Vroege Bronstijd (rond 1800 voor Chr.) aangetroffen.

Veel tijd is besteed aan de archeologische advisering ten behoeve van de ontwikkeling van het Dormio Resort in Opperdoes. In 2022 is hier een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Hollandia. In 2023 zal een opgraving worden uitgevoerd door ADC. AWF doet de begeleiding en directievoering.

Het proefsleuvenonderzoek in het kader van de werkzaamheden aan de A.C. de Graafweg dat in 2021 is uitgevoerd door ADC-ArcheoProjecten is vanuit de gemeente Medemblik en Opmeer inhoudelijk begeleid. Alhoewel het een provinciale weg betreft is het bevoegd gezag aangaande archeologie naar de gemeenten overgeheveld.

Opmeer

De gemeente heeft een verouderde erfgoedverordening. De behoefte bestaat dit regionaal op te pakken. Dit zal mogelijk in 2023 gebeuren. Onderdeel daarvan vormt het updaten van de beleidskaart.

Rundveemuseum

Het Rundveemuseum is, na de brand weer geopend in het voorjaar van 2022. Op 6 maart hebben archeologen en vrijwilligers een Archeologiedag georganiseerd. Dit was een groot succes.

Op 6 maart 2022 hebben archeologen en vrijwilligers samen met het Rundveemuseum een Archeologiedag georganiseerd.

Verder is meegewerkt aan de zomertentoonstelling Veeteelt van Vroeger, waarbij de Rijks Universiteit Groningen nieuwe onderzoeksmethoden liet zien.

De expositie Veeteelt van Vroeger ging over archeologisch onderzoek naar oerossen en nieuwe runderrassen. Hierbij liet de Rijksuniversiteit Groningen nieuwe onderzoeksmethoden zien. Foto: Hanneke de Boer.

Tijdens het VNG-congres op 28 juni is een korte presentatie gegeven naar aanleiding van de tentoonstelling door AWF voor wethouders uit heel Nederland.

Op 7 augustus is, wederom naar aanleiding van de zomertentoonstelling een landschapsdag georganiseerd. Hierbij is samen opgetrokken met Landschap Noord-Holland (Roelf Hovinga). Op deze dag is driemaal een presentatie gegeven waarna een wandeling werd gemaakt vanaf het rundveemuseum naar Archeologisch Rijksmonument Aartswoud. Zowel het huidige als het prehistorische landschap kwamen aan bod. Door samen te werken in gebieden is door het opzetten van het polderpeil een betere bescherming tot stand gekomen voor het Provinciaal Monument Maantjesland. Op dit terrein mag nooit meer geploegd worden om te zorgen dat verdere achteruitgang zoveel mogelijk beperkt wordt. De peilverhoging in combinatie met het voorkomen van rietgroei zorgt voor een prima conditie voor zowel archeologische resten en weidevogels.

Binnen de regio West-Friesland is afgelopen jaar in meerdere gevallen geadviseerd na afloop van een door een archeologisch bedrijf uitgevoerd vooronderzoek, zo ook in Opmeer. In sommige gevallen waren de rapportages niet ter beoordeling langsgekomen bij AWF. Door het reguliere adviestraject te doorlopen (opstellen quickscan) en rapportages te laten beoordelen, kan onnodig onderzoek en dubbel werk worden voorkomen. Het project Van Roozendaalstraat 15 in Spanbroek is een voorbeeld.

Bij het project Veldstralaan 4 in Spanbroek ging het een stuk gestroomlijnder. Hier is op kosten van de initiatiefnemer door AWF een Programma van Eisen vervaardigd. Daarna is

door ADC een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, dat begeleid is door AWF. Het plangebied is vrijgegeven met betrekking tot het aspect archeologie

Het proefsleuvenonderzoek in het kader van de werkzaamheden aan de A.C. de Graafweg dat in 2021 is uitgevoerd door ADC-ArcheoProjecten is vanuit de gemeente Opmeer en Medemblik inhoudelijk begeleid. Alhoewel het een provinciale weg betreft is het bevoegd gezag aangaande archeologie naar de gemeenten overgeheveld.

Bij de advisering is ervaren dat de contactambtenaren in Opmeer veel wisselen. Een deel van de plantoetsers wordt inmiddels ingehuurd via de externe partij Interconcept. Door het grote verloop ontstaat onduidelijkheid en kunnen zaken worden gemist. Begin 2023 is daarom het wekelijkse bouwberaad van de gemeente bijgewoond. Hierbij is kennisgemaakt en een presentatie gegeven.

Schagen

In de gemeente Schagen wordt nog altijd veel gebouwd. Dit heeft geleid tot een vrij grote hoeveelheid archeologische quickscans en adviezen. Het aantal adviezen is wel iets afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

Op verzoek van de gemeente worden de cultuurhistorie en de aardkundige waarden meegenomen in de quickscans.

Archeologie West-Friesland heeft een update van de beleidskaart archeologie en een cultuurhistorische elementenkaart vervaardigd. Deze kaarten met toelichting zijn op 20 december 2022 vastgesteld door de gemeenteraad van Schagen. Een groot voordeel aan de nieuwe kaart betreft het gelijk trekken van de vrijstellingsgrenzen voor archeologisch onderzoek en het vervaardigen van een set nieuwe regels Waarde-Archeologie die recht doen aan het doel van deze regels, namelijk beschermen van de aanwezige waarden.

Voor de ontwikkeling op het Pallas-terrein is een archeologische begeleiding uitgevoerd. Deze begeleiding is vanuit AWF begeleid. De bodemingrepen waren vrij gering en het profiel door de Zijperzeedijk was in het verleden al verstoord.

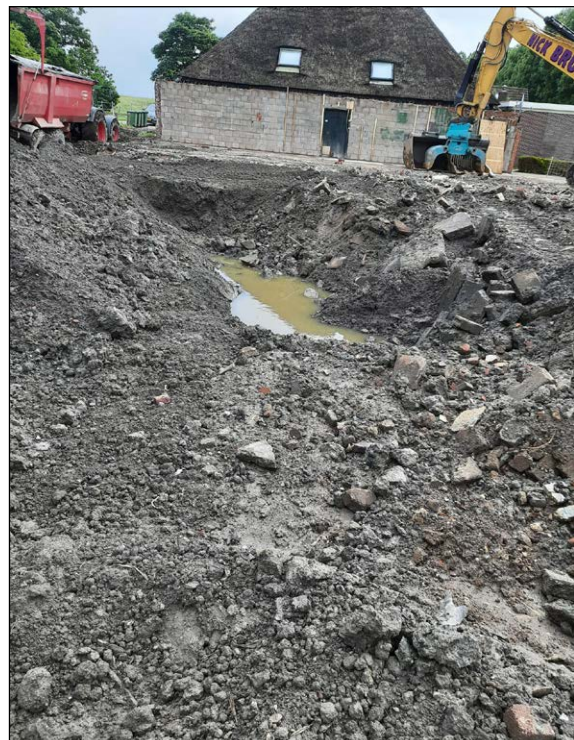
Archeologisch onderzoek in Schagerbrug, Waarland, Dirkshorn, Schagen en Burgerbrug is inhoudelijk beoordeeld. Ook zijn veel leidingtracés bekeken. In veel gevallen volstaat de archeologische QuickScan aangezien de leidingen vaak in een bestaand leidingbed worden aangelegd of middels een gestuurde boring worden aangelegd.

In het kader van de ontwikkeling van het woningbouwplan Muggenburg Zuid is veel contact geweest met de uitvoerder van het archeologisch bureauonderzoek. Dit was ondermaats en miste de historisch-geografische/cultuurhistorische input. In 2018 is door AWF al een eerste archeologisch en cultuurhistorisch advies vervaardigd. Dit is niet opgepakt, mede door personele wisselingen binnen de gemeente Schagen. Het plangebied ligt in een zeer gaaf laatmiddeleeuws landschap met terpen en dijken. In de ondergrond kunnen ook resten uit de IJzertijd/Romeinse tijd aanwezig zijn. Door een integrale cultuurhistorische benadering kunnen de nog aanwezige waarden bijdragen aan een goede en toekomst bestendige inrichting van de woonwijk.

Hoeve Keinse op het bedevaartsoord Keins.

In de uiterste noordwesthoek van de Westfrieze Omringdijk vond in de 16de eeuw een wonder plaats. Ten behoeve van de verering van dit wonder is een bedevaartsoord ingericht. Het oord Maria op de Keins groeide tot de Beeldenstorm uit tot een belangrijke plek van katholieke rituelen. Op de plek ontstond een dorpje, Keins. Dit dorp met heiligenkapel is gesloopt en in de jaren 1850-1990 overbouwd met een stolpboerderij en grote veestallen met diepe kelders. Het gebied is opgekocht om te worden ontwikkeld. De ontwikkelaar had een marktpartij uit het oosten des lands verzocht om een archeologisch bureauonderzoek te vervaardigen. Dit product bleek echter zo onder de maat dat het terzijde moest worden geschoven. De heilige plaats werd er bijvoorbeeld niet in vermeld terwijl veel aandacht uitging naar mogelijke vondsten uit de steentijd. In

De diepsloop op het terrein Keins 1.

overleg met de gemeente en ontwikkelaar is daarom voor een meer praktische aanpak gekozen. Nadat de risico's op het vinden van een bedevaartsoord in beeld waren gebracht, bleek dat de kans om hiervan nog iets terug te vinden gering was. Daarom is voor het middel monitoring gekozen. Joost Lubbers heeft de (diep)sloop gemonitord. Alle resten bleken inderdaad door de toenmalige forse bodemingreep al te zijn verwijderd. Het project kon zodoende ongehinderd doorgang vinden.

Tijdens de Nationale Archeologiedagen 2022 is Archeologie West-Friesland neergestreken in Schagen voor de Zesde dag van de Westfriese Archeologie. De locatie (Grote Kerk op de Markt) was uitstekend alleen het tijdstip was wat ongelukkig door het samenvallen van de dag met de kermis van Schagen.

In de kerk waren naast de archeologen en vrijwilligers van AWF historische vereniging Zijpe en Schagen, Mooi Noord-Holland, Huis van Hilde, Bond Heemschut, PAN en de vrienden van de Hondschbossche en vrienden van de Stolp aanwezig.

De Dag van de Westfriese Archeologie / Nationale Archeologiedagen in Schagen.

Stede Broec

Voor het Middengebied Grootebroek is in 2022 een omvangrijk archeologisch bureauonderzoek geschreven. Daarbij heeft ook veel overleg plaatsgevonden met de RCE, gezien de aanwezigheid van een Archeologisch Rijksmonument op het terrein.

Er is deelgenomen aan een tweetal Omgevingstafels. Deze hadden betrekking op het woningbouwplan Florapark - Westeinde en het Middengebied Grootebroek.

Ten behoeve van de nieuwbouwwijk Kweeklust in Grootebroek is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ADC-ArcheoProjecten. Dit was voor de ontwikkelaar een logische keuze, aangezien zij het archeologisch onderzoek in het nieuwbouwplan Waterweide ook hebben uitgevoerd. Het onderzoek is inhoudelijk begeleid door AWF en de geplande ontwikkeling is inmiddels vrijgegeven met betrekking tot het aspect archeologie.

Over het onderzoek van de AIVU/HBS aan de Broekerhavenweg hoek Prins Willem Alexanderstaat is directie gevoerd.

Het is nog altijd gewenst om de in 2019 vastgestelde beleidskaart archeologie van de gemeente Stede Broec via een parapluplan te borgen. Dit wordt in 2023 opgepakt.

Texel

Beleid

Na vijf jaar van voorbereiding is de Archeologische Verwachtingskaart Waddenzee en Noordzee Texel vastgesteld op 19 november 2022. Hierop staat aangegeven in zones hoe groot de kans is om scheepswrakken en andere cultuurhistorische resten aan te treffen. De bijgaande Beheersverordening betekent een verruiming van de vrijstellingsgrenzen, maar gelijktijdig ook een beperking voor de zones met een hoge trefkans. Bewust zijn de verdwenen en nog aanwezige wrakken niet op de kaart aangegeven om zo te voorkomen dat de illusie ontstaat dat 'om de wrakken heen gewerkt' kan worden. Veel scheepswrakken liggen nog verscholen onder het zand en komen pas na erosie tevoorschijn. Juist deze zones vormen het risicogebied voor verstoringen van de zeebodem zoals door Mosselzaadinvanginstallaties (MZI's) en schelpwinning. Met het ingaan van deze maatregel is het dan ook niet langer toegestaan om zeeschelpen te delven in de gebieden van middelhoge en hoge waarden.

Het overleg over het plaatsen van meer dan 900 stalen buispalen per jaar in de Waddenzee om hiermee mosselzaad te vangen is in een volgende fase terechtgekomen. In overleg met RWS en RCE is geconcludeerd dat indien de palen overwinteren de vrees van het losraken van de palen door zware ijsgang ongegrond is. Het zee-ijs is de afgelopen decennia sterk afgenomen en de kans op ongelukken door drijvende buispalen is verwaarloosbaar. De palen moeten nu op de 3-4 jaar worden vervangen. Dit lijkt een acceptabele oplossing tot dat een definitieve oplossing is gevonden waarbij de mechanische verstoring van de bodem van de Waddenzee tot het verleden behoort. Onderzoek naar de schade die de MZI' op de natuurlijke bodem doen, zal op een aantal gebieden in de Texelse Waddenzee ter controle worden herhaald.

Palen trekken van de Mosselzaadinvanginstallaties.

Oud onderzoek scheepswrakken Texelse Waddenzee

In 2022 werd in opdracht van de Gemeente Texel voor Museum Kaap Skil door materiaalspecialist Wytze Stellingwerf weer een grote hoeveelheid scheepsarcheologisch vondstmateriaal uit historische collecties van diverse Texelse duikers gedocumenteerd. Het gaat om vondsten die decennia geleden door Texelse sportduikers zijn verzameld uit scheepswrakken in de Waddenzee. Meest omvangrijk was een verzameling Spaanse olijfamforen, gebruikt als opslagvaten voor urine, en een grote partij handelswaar in de vorm van metalen gereedschappen en schrijfleien uit het zogenaamde Piskruikenwrak (BZN10), daterend rond 1700.

Het Piskruikenwrak (PAN-00185) (Burgzand Noord 10, Lelie 2) bevatte naast de vele ingevoerde Spaanse amforen ook 6 complete sluitgewichten. In totaal zijn 115 vondsten of vondstgroepen ingevoerd.

Spaanse amforen uit het Piskruikenwrak.

Uit het vroeg 17de-eeuwse Vijzelwrak, ook bekend als het Grindwrak, is een partij vondsten van keramiek, metaal en natuursteen aan de wrakkendatabase toegevoegd. Verder werden ook tientallen messing halffabricaat van beddenpannen uit het 18de-eeuwse Koperenschalenwrak gedocumenteerd. Een nieuw onderzocht scheepswrak is het Zwavelwrak. Dit schip vervoerde een lading zwavelbrokken en is vermoedelijk in het tweede kwart van de 18de eeuw gezonken. Gebruiksvoorwerpen van waarschijnlijk Spaans aardewerk maken aannemelijk dat het om een Straatvaarder gaat.

In 2021 is PAN begonnen met het invoeren van vondsten uit wrakken. AWF is gevraagd om ook een bijdrage te leveren waarbij vooral de aandacht uitgaat naar de vondsten uit wrakken gevonden rondom Texel. In 2021 zijn 22 vondsten van 't Oude Wrak (PAN-00090), ook bekend als Scheer I, en 48 vondsten van Soli Deo Gloria (PAN-00105), ook bekend als 't Nieuwe Wrak of Scheer II in PAN-Maritiem opgenomen.

In 2022 zijn 102 vondsten van het Leerwrak (PAN-00159) (Vogelzand V, De Fransman, De Fransoos) online gekomen. 28 van de oorspronkelijk 200 à 300 complete gelooiderunderhuiden, die als Cuir-de-Russie werden aangeduid, zijn afgebeeld evenals krukgewichten van resp. 4, 5 en 15 Amsterdams pond samen met een sluitgewicht van één Amsterdams pond.

Brokken zwavel uit het Zwavelwrak / Grindwrak.

Van het Schervenwrak (PAN-00170) (Bollen 1, wrak 1822, Pieter Anthony) zijn 403 vondsten ingevoerd. Het gaat om hele serviezen van het Engelse blauwe transferware maar ook om gereedschap, kapmessen en potten die in Suriname kapa's worden genoemd.

Van het Flessenwrak (PAN-00176) (Texelstroom 10, Scharnierenwrak, Stenenwrak) zijn 47 vondsten ingevoerd, waaronder 21 wijnflessen.

Het Pools Kanonnenwrak (PAN-00194) (Burgzand Noord 2, Loodwrak, Vlaggenwrak) is zowel door particuliere duikers bezocht als door onderzoekers van het NISA. Van de particuliere duikers zijn 31 vondsten ingevoerd waarvan 17 kanonnen. 13 van deze kanonnen waren van brons en vormden waarschijnlijk een deel van de lading en waren bedoeld om omgesmolten te worden. Van de opgraving van het NISA zijn 39 vondsten ingevoerd. De 20 complete of nagenoeg complete Westerwald kruiken zijn oogstrelend.

Van het Pijpenwrak (Vogelzand 2) zijn 13 vondsten ingevoerd maar dit ensemble staat nog niet online.

Publieksactiviteiten

Museum Kaap Skil

Het hele jaar door werd bijna wekelijks vanuit Museum Kaap Skil een video op sociale media geplaatst, waarbij Wytze Stellingwerf uitleg gaf over bijzondere archeologische vondsten uit postmiddeleeuwse Texelse scheepswrakken.

In de tussentijd werd door medewerkers van het museum, dat voor enkele maanden gedeeltelijk gesloten was, druk gewerkt aan de inrichting van twee nieuwe permanente tentoonstellingen in respectievelijk de eerste verdieping en de kelder van het gebouw. Deze spectaculaire tentoonstellingen, "Wereldreis" en "Palmhoutwrak", werden op respectievelijk 13 oktober en 12 november 2022 met veel publiek geopend. Gemeentelijk archeoloog Michiel Bartels hield tijdens de opening van de tentoonstelling "Palmhoutwrak" een lezing voor het aanwezige publiek.

De opening van de tentoonstelling Palmhoutwrak in Museum Kaap Skil.

De professioneel ingerichte tentoonstellingen geven door middel van vele archeologische vondsten een goed beeld van het vroegere reilen en zeilen op de Waddenzee en de vele handelsreizen naar verre bestemmingen die voor de kust van Texel hun einde vonden in de 16de tot en met de 19de eeuw. Ten behoeve van de digitale ontsluiting van de gepresenteerde collectie zijn alle vondsten door Wytze Stellingwerf in opdracht van Museum Kaap Skil gefotografeerd.

Op zaterdag 1 oktober 2022 tijdens het Weekend van de Wetenschap was Wytze Stellingwerf aanwezig in het Archeolab van Museum Kaap Skil om bezoekers te informeren over zijn werkzaamheden als archeoloog en materiaalspecialist. Circa 70 Nederlandse en Duitse bezoekers kwamen langs en luisterden met veel belangstelling naar de verhalen achter de scheepswrakvondsten.

De opening van de tentoonstelling Wereldreis in Museum Kaap Skil.

Tijdens het Weekend van de Wetenschap deelde Wytze zijn kennis met bezoekers.

Huis van Hilde, Castricum

Op 1 juli 2022, tijdens de Surinaamse feestdag *Ketikoti*, werd de tentoonstelling "*Twee Werelden in één Wrak. Fragmenten uit een koloniaal verleden*" geopend. Naast museummanager Anouk Veldman hielden provinciaal gedeputeerde Rosan Kocken en schrijvers Chris Polanen en Wijnand Stomp een openingswoord. De tentoonstelling geeft aandacht aan het Nederlands slavernijverleden door middel van tientallen archeologische vondsten uit het zogenaamde "Schervenwrak", een vroeg 19de-eeuws Texels scheepswrak. Dit schip was volgeladen met plantagegereedschappen en luxegoederen bestemd voor de suikerplantages van Suriname en Berbice, maar in 1822 verging het tijdens een storm in de Waddenzee.

De opening van de tentoonstelling "Twee Werelden in één Wrak." in het Huis van Hilde.

Geheel aansluitend op de huidige slavernijdiscussie zijn de tastbare objecten uit deze zwarte bladzijde van de Nederlandse geschiedenis gepresenteerd in een ruimte met de setting van een Surinaamse plantage zoals het tweehonderd jaar geleden had kunnen zijn als de goederen hun bestemming hadden bereikt. Kapmessen, hakken en spades werden gepresenteerd in combinatie met prenten en verhalen van de zware dwangarbeid tussen het suikerriet. In scherp contrast werden luxe serviesgoed, parasols en messing kastbeslagen geplaatst in een reconstructie van een plantagehuis waar de heer des huizes tot zijn wenken werd bediend door tot slaafgemaakte huisbediendes. Letterlijk twee werelden in één wrak. Het productieteam van de tentoonstelling bestond uit medewerkers van Huis van Hilde, tentoonstellingsontwerper Synergique en AWF-medewerker Wytze Stellingwerf. Als materiaalspecialist en onderzoeker van het vondstmateriaal uit het Schervenwrak selecteerde Wytze Stellingwerf de objecten die een plek in de tentoonstelling kregen. Daarnaast regelde hij de bruiklenen van de verschillende Texelse duikers, eigenaren van een deel van de vondsten. Schrijvers Chris Polanen en Wijnand Stomp, respectievelijk van Surinaamse en Antilliaanse afkomst, en Annemarie de Wildt, conservator bij het Amsterdam Museum, maakten deel uit van de klankbordgroep. Archeologisch schrijver Evert van Ginkel verzorgde een brochure voor de tentoonstelling.

Keramiemuseum Princessehof, Leeuwarden

Keramiemuseum Princessehof opende op 29 oktober de tentoonstelling "Feest!", waarbij aandacht geschonken wordt aan keramiek in samenhang met twaalf verschillende feesten van diverse culturele achtergronden. Engels serviesgoed dat als archeologisch vondstmateriaal afkomstig was uit het vroeg 19de-eeuwse Texelse Schervenwrak, een schip met een koloniale

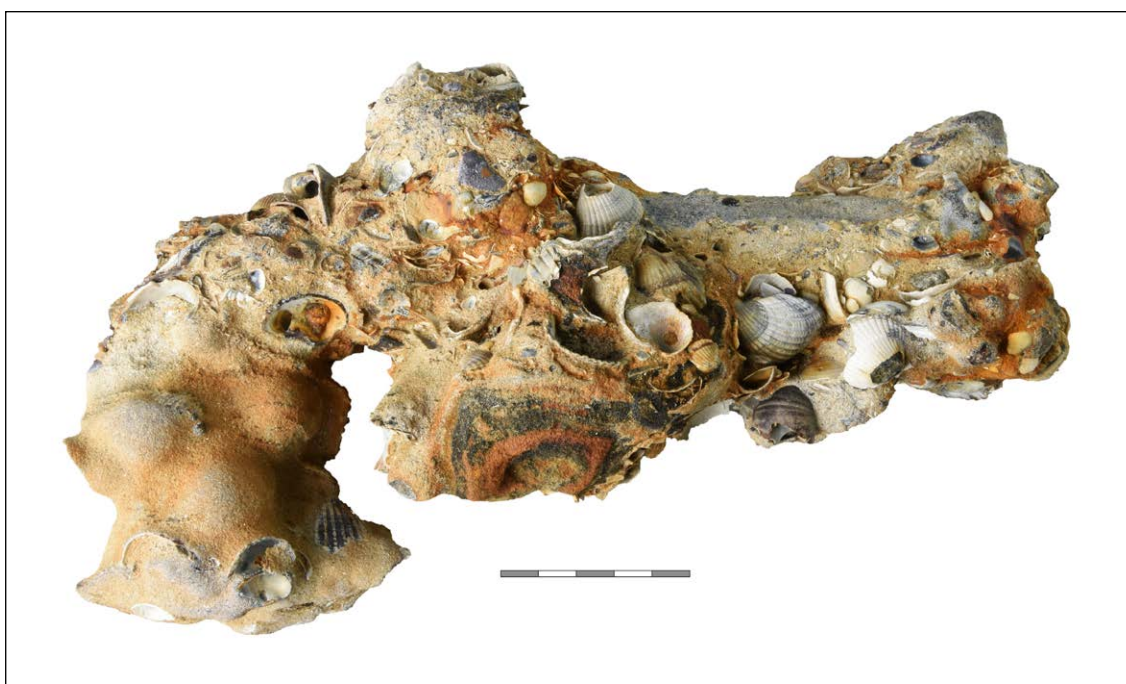
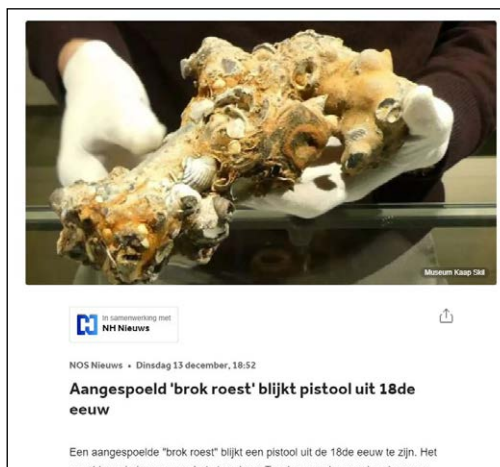
lading bestemd voor Suriname, maakte deel uit van de presentatie rond *Ketikoti*. Wytze Stellingwerf regelde de informatie en bruiklenen rond deze objecten en verzorgde een verdiepende lezing over het verhaal achter het Schervenwrak tijdens de opening van de tentoonstelling.

Opening van de tentoonstelling "Feest!" in het Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden.

Strandvondst vuursteenpistool

In de zomer van 2022 vond een Duitse toerist een brok roest bij Paal 17 op het strand van Texel. Hij bracht deze naar Museum Kaap Skil, waar al vrij snel duidelijk werd dat het om een 18de-eeuws vuursteenpistool ging. In december besteedde Wytze Stellingwerf in een publiekelijk filmpje op Facebook en Twitter aandacht aan deze vondst, waarna de media het oppakte. Vervolgens kwamen er berichten in diverse kranten en ook Radio NH belde Wytze voor een live interview over deze opmerkelijke vondst.

Het vuursteenpistool, gevonden door een Duitse toerist op het strand van Texel.

17. Erfgoedinspectie

De Erfgoedinspectie heeft zich in 2022 niet gemeld. De gebruikelijke stukken en verslagen van hen zijn ontvangen.

18. Inventarisatie en beheer collecties particulieren en instellingen

Op Texel zijn diverse particuliere collecties van duikers en metaaldetectoramateurs bestudeerd. De samenwerking met Portable Antiquities of The Netherlands (PAN) en de Nederlandse Bank (DNB) liep soepel door. Het onderzoek heeft zich met name gericht op de muntvondsten en de fibulae. De overige metalen voorwerpen komen wellicht in een later stadium aan de beurt. De gegevens van de Texelse terrestrische vonden zijn verwerkt in de kaartlagen ter verbetering van de advisering.

Op het erf van een stolpboerderij in Hem is in 2022 een messing Christuskind gevonden, afkomstig van een grote laat 15de-eeuwse kaarsenkroon.

20. Samenwerkingsverbanden

Rijksdienst Cultureel Erfgoed

De RCE heeft als hoofd Regio West archeoloog Cecilia Verschoor aangesteld. Aangezien zij lange tijd als archeoloog op gemeentelijk inhoudelijk en beleidsmatig niveau heeft gefunctioneerd, is de aansluiting van de dagelijkse praktijk van AWF voor haar geen onbekende. Dat heeft direct geleid tot meer resultaat in verschillende dossiers.

Convent van Gemeentelijk Archeologen

Het Convent van Gemeentelijk Archeologen is in 2022 weer volop actief geweest. De vergaderingen zijn bezocht door Carla Soonius en Michiel Bartels. De plenaire vergadering vormt een goede toetssteen van waar de gemeentelijke beleidsarcheologie nu staat. Vooral de brief van de staatssecretaris waarin de gemeentelijke archeologie als hoeksteen van de uitvoering van het beleid wordt genoemd, is in goede aarde gevallen.

De werkgroep Maritieme Archeologie van het CGA heeft alleen informeel overlegd.

Archeologische Werkgemeenschap Nederland afdeling 2

De AWN afdeling 2 heeft sinds 2022 een verjonging in het bestuur. Diverse activiteiten zoals inhoudelijke lezingen, excursies, determinaties zijn opgepakt. De club komt regelmatig bijeen in de bibliotheek van Hoogkarspel.

Archeologische Werkgemeenschap Schagen/AWN afdeling 9

De AWN afd. 9 heeft zich toegelegd op het verder administreren van oud onderzoek. Daarnaast is ook op diverse momenten in de Noordkop onderzoek gedaan in de vorm van bescheiden veldkarteringen en monitoringen in bouwprojecten. Ook is meegewerkt op reguliere opgravingen binnen de gemeente.

In september 2022 werd een oude foto overhandigd aan de huidige bewoners van de stolp aan Warde 189, waar de Dorpsstraat tegen de huidige Markermeerdijk aan loopt. Dit was beloofd tijdens de opgraving die daar plaatsvond in het kader van de dijkversterking door de Alliantie Markermeerdijken in de zomer van 2022.

Omgevingsdienst NHN/Noordzeekanaal

Met de ODNHN worden gegevens uitgewisseld met betrekking tot bodemsaneringen en bodemverstoringen. Deze kennisuitwisseling werkt naar tevredenheid. AWF ontvangt nog steeds automatisch afschriften van de beschikkingen voor saneringen zodat hier adequaat op kan worden ingesprongen.

Met OD Noordzeekanaal is geen gestructureerd overleg.

21. Regionale energie transitie (RES) en Deltaplan ruimtelijke Klimaatadaptatie

In 2022 heeft de Provincie Noord-Holland door stichting CAS (Climate Adaptation Services) en Mooi Noord-Hollande een Quickscan laten uitvoeren om een eerste beeld te krijgen van de kwetsbaarheid van het Noord-Hollandse Erfgoed. Er is namelijk al veel informatie beschikbaar over het cultureel erfgoed en ook over klimaatverandering. In twee workshops werden experts (waaronder AWF) gevraagd mee te denken welke klimaatrisico's de hoogste prioriteit krijgen. Alhoewel de Archeologische Rijksmonumenten nog niet zijn meegenomen in de QuickScan kan gesteld worden dat een nader onderzoek naar de gevolgen van klimaatverandering voor de archeologische rijksmonumenten in onze regio weinig zal toevoegen. De belangrijkste bedreiging voor de Archeologische Rijksmonumenten in onze regio is het agrarisch gebruik in combinatie met het grondwaterpeil.

Tijdens de Reuvensdagen te Breda heeft AWF een pleidooi gehouden voor duurzaam behoud van de Archeologische Rijksmonumenten. Dat betekent dat deze gronden, indien mogelijk, aangekocht worden om ze uit agrarische grondgebruik te halen. Hiervoor is in de regio een mooi voorbeeld aanwezig. Het provinciaal Monument Maantjesland is destijds aangekocht door de Provincie en in beheer bij Landschap Noord-Holland: er mag nooit meer geploegd worden. Ten behoeve van het duurzaam behoud van de aanwezige resten is het peil iets opgezet. Hierdoor is het inmiddels ook een zeer geschikt gebied voor Weidevogels geworden. Inmiddels is contact gezocht met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om nader te onderzoeken of iets dergelijks bij Archeologische Rijksmonumenten ook kan worden gerealiseerd.

22. Jaarplan van 2022

1. Personeel/huisvesting

- Het verder consolideren van de huidige personele formatie op functies, kwaliteit en inzet van Archeologie West-Friesland. Dit naar aanleiding van de in 2020 ingezette bedrijfskundige visie en benchmark.
  - Dit doel is deels gehaald. Vanwege de verbouwing van het gemeentehuis is AWF vanaf 20 oktober 2022 gehuisvest op de Nieuwe Steen 30 voor de duur van 5 jaar. Aan de loods aan Oude Veiling 35 te Zwaag zullen verbeteringen worden aangebracht. Het geklimatiseerde vondstendepot in gebouw A van Nieuwe Steen 1 is zoals in eerdere jaarverslagen gemeld vol. Een oplossing is niet in zicht.
- 2. Het handhaven van de huidige omvang en kwaliteit van de huisvesting in de nieuwe inrichtingsplannen van de Gemeente Hoorn.
  - Dit is gezien de nieuwe huisvesting op de goede weg. Kwalitatief is Nieuwe Steen 30 meer Arbo-conform dan de souterrains van Gebouw A, Nieuwe Steen 1.

3. Financiën/tarifering

- Het handhaven van de uniforme tarifiering voor adviestaken zoals vastgelegd door de Controllers van de 7 Westfriese gemeenten.
→ Dit is voor 2023 ongewijzigd gebleven.

4. Beleidskaarten

- Alle gemeenten: het Omgevingswet-proof maken van beleid en beleidskaarten. De beleidskaart voor het grondgebied van de gemeente Texel dient 'omgevingswet-proof' te worden gemaakt. Voorstel is om de bekende waarden vooral goed te begrenzen op basis van historisch kaartmateriaal, archeologisch onderzoek en historisch-geografische bronnen. Het onderbouwen en partieel repareren van de kaart van Hollands Kroon.
→ Wat betreft Hollands Kroon is dit proces voltooid en de kaart goedgekeurd. De kaart van Texel wordt doorgeschoven naar 2023.

5. Het laten opgaan van de Gemeente Hollands Kroon in de GR Archeologie West-Friesland.

→ Dit is doorgeschoven naar 2023.

6. Omgevingswet

- De Omgevingswet zal vermoedelijk op 1-7-2022 ingaan. Er komt veel op gemeenten af de komende jaren. Het bestemmingsplan maakt plaats voor het Omgevingsplan. Hierin zijn alle zaken die een ruimtelijke component hebben opgenomen. Dit gaat ook qua archeologie verder dan wat er nu in bestemmingsplannen staat. Voor het digitaal ontsluiten van gegevens (Digitaal Stelsel Omgevingswet) zal worden aangehaakt bij de regionale verbanden die in de maak zijn.
→ De Omgevingswet is wederom uitgesteld, nu naar 1-1-2024. Met de gemeentes waarvan het beleid omissies vertoont, is gesproken en zijn plannen gemaakt voor reparatie.

7. Erfgoedcommunicatie/educatie

- Het houden van de Nationale Archeologiedagen in juni (?) 2022 in de Gemeente Schagen.
→ Uitgevoerd.
- Het houden van de Open Monumentendag in de gemeente Hoorn en Hollands Kroon.
→ De archeologie dagen voor Hollands Kroon worden doorgeschoven naar 2025. In Hoorn is grootschalig meegewerkt aan de OMD.
- Het bijhouden van de nieuwspagina op de website.
→ Uitgevoerd.
- Produceren van enige folders met nader te bepalen onderwerpen i.s.m. Stichting Archeologie West-Friesland (september/oktober 2021).
→ Acht nieuwe folders zijn geproduceerd en gepresenteerd op 4 augustus 2022

- De haalbaarheid onderzoeken van publieksboek over het kasteel Schagen en de heilige plaats Keins (door Jasper Leek e.a.), geproduceerd door Stiawf.
→ Is afgesteld wegens te drukke werkzaamheden.
- Nader uitwerken educatieprogramma archeologie in de klas (op gemeentelijk en regionaal niveau).
→ Het Glop educatiepakket is ontwikkeld voor basisscholen op het vlak van Archeologie en Monumentenzorg.
- Onderzoek naar mogelijkheden bronstijdcentrum (incl. Archeo-hotspot) in Hoogkarspel
→ Is aangehouden.
- Onderzoeken of het vestigen van een archeo-hotspot in/nabij Kasteel Nuwendoorn mogelijk is.
→ Is aangehouden.
- 8. Het participeren in de lopende projecten op rijksniveau (OCW, RCE, RWS) met betrekking tot de westelijke Waddenzee, IJsselmeer, Markermeer, Hoornse Hop.
→ Is uitgevoerd.
- 9. Het opnemen van de archeologische kaart van de Hoornse waterbodembodem in de gemeentelijke archeologie-beleidskaart.
→ Doorgeschoven naar 2023.
- 10. Het op peil houden van de samenwerking met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
→ Gecontinueerd.
- 11. Het assisteren van het invoeren van de vereisten voor duikclubs onder het AMVB Besluit Erfgoedwet Archeologie Maritiem 2022.
→ Wegens ruzie bij veel duikclubs bleek dit onuitvoerbaar.
- 12. Ondersteunen en communiceren met teams van duikende amateurarcheologen voor de verder 'natte' inventarisatie.
→ De inventarisatie van scheepsvondsten, met name op Texel, is gelukt. Communicatie met de duikclubs is weerbarstig gebleken.
- 13. Het participeren in het landelijke thema 'De geboorte van Nederland 1572-2022'
→ Uitgevoerd.
- 14. Het uitvoeren van de opdracht aan de Westfriese Erfgoedkoepels (AWF, WFM, WFA) voor het thema "Slag op de Zuiderzee, 1573-2023".
→ Gecontinueerd.

15. Lapidarium: het onderzoeken van de haalbaarheid voor de aanleg van een fysieke beleving van historische dijkbouw in de Gemeente Koggenland (of Hoorn) in het kader van de aanstaande dijkversterking Markermeerdijken, ism HHNK/MMD, Toerisme WF Gemeenten/Recreatieschap WF.

→ Dit project is geparkeerd en heeft plaatsgemaakt voor het zogenaamde Oever-Balkon. In 2023 zal dit in uitvoering komen.

16. Website Archeologie West-Friesland

- Het uitbouwen van de website met een interactieve kaart. Aanvullen met gegevens van Hollands Kroon, Schagen en Texel met info en doorverwijspagina's.

→ De doelen voor de website en social media zijn aangepast. Er is een nieuw plan voor vernieuwing van de website en de huisstijl van Archeologie West-Friesland. Vervolgens wordt ook de inhoud aangevuld.

17. Digitalisering en ontsluiting archeologische data. Digitale koppeling van beleidskaarten archeologie en de achterliggende data, voortzetting van 2021.

→ Gecontinueerd.

Bijlage 1 - Activiteiten medewerkers Archeologie West-Friesland

A. Commissies en overleggen

Michiel Bartels

- Voorzitter Vrienden van het Westfries Archief.
- Voorzitter Stichting voor de Westfriese Archeologie (Stiawf).
- Lid van de Stichting voor de Middeleeuwse Archeologie (SMA).
- Lid van de Maritieme Commissie Convent van Gemeentearcheologen.
- Lid adviescommissie stichting Archeo ODC.

Carla Soonius

- Penningmeester Stichting Archeologie West-Friesland.
- Vergadering Convent van Gemeentelijk Archeologen.
- Deelgenomen aan diverse sessies over Omgevingsvergunning, Omgevingswet en Omgevingsvisie (gemeente Hoorn).
- Deelgenomen aan diverse (test) Omgevingstafels, gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Hoorn.
- Deelgenomen aan diverse overleggen Deltaplan Ruimtelijke Klimaatadaptatie.
- 17-01-2022, Overleg Ruimtelijke ordening/Archeologie gemeente Medemblik.
- Voorjaar 2022, voorbereiden tentoonstelling Veeteelt van Vroeger (Rijks Universiteit Groningen) in Rundveemuseum.
- 30-03-2022, 13-04-2022 en 07-07-2022, deelgenomen aan drie sessies Quicksan Klimaatadaptatie en Cultureel Erfgoed provincie Noord-Holland.
- 14-04-2022, participeren in bijeenkomst Erfgoedbeleid Stede Broec.
- 17-05-2022 en 01-11-2022, Ambtelijke werkgroep Lichte GR, Anna Paulowna en Wognum.
- 14-11-2022, informeel overleg gemeentelijk archeologen Noord-Holland.
- 22-11-2022, deelname webinar Samen Blauwgroen.
- 07-12-2022, Klimatrisico's voor Erfgoed Noord-Holland.

Christiaan Schrickx

- Redactielid Kwartaalblad Vereniging Oud Hoorn.
- Leescommissie Leidraad Stadskernonderzoek.

Dieuwertje Duijn

- Redactielid Boerderijenstichting Noord-Holland.

Bart ter Steege

- Redactielid *De nieuwe Molenwereld*.

Anne de Groot

- Deelgenomen aan diverse Themabijeenkomsten Omgevingswet, gemeente Hoorn (online).
- Deelgenomen aan diverse (test) Omgevingstafels, gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Hoorn.
- "Team-eigenaar" Microsoft Teams, deelgenomen aan diverse overleggen over de inrichting van de applicatie voor de afdeling Archeologie.

- 17-05-2022 en 01-11-2022, Ambtelijke werkgroep GR, Anna Paulowna en Wognum.

Petra Leek

- "Team-eigenaar" Microsoft Teams, deelgenomen aan diverse overleggen over de inrichting van de applicatie voor de afdeling Archeologie.

B. Publieksactiviteiten

Michiel Bartels

- 6 maart 2022, Archeologie dag Rundveemuseum, Aartswoud.
- 10 maart 2022, huldiging Klaas Koeman, Westerkerk, Enkhuizen.
- 27 maart 2022, Geboorte van Nederland, Kerk Sijbekarspel.
- 12 mei 2022, afscheidscongres Willem Jan Hogenstijn als gemeentelijk archeoloog van Almere, Almere.
- 25 mei 2022, expertmeeting onderzoek Scheldedijken, Bornem, België.
- 18 juni 2022, Nationale Archeologiedag Schagen, Schagen.
- 28 & 29 juni 2022, Congres Vereniging Nederlandse Gemeenten, erfgoed stand, Hoorn.
- 28 juli 2022, Fieldschool bezoek onderzoek Waterschip onderzoek RCE, Zeewolde.
- 4 augustus 2022, lezingenavond + presentatie folders, Foreestenhuis, Hoorn.
- 7 augustus 2022, Archeologie van het Westfries platteland, HV Cromme Leeck, Huis van Oud, Wognum.
- 10 september 2022, Open Monumentendag, Westfries Museum, Hoorn.
- 23 september 2022, Dag van het Watererfgoed, Gemaal Lely, Wieringermeer, Hollands Kroon.
- 5 november 2022, Cultuurnacht gemeente Medemblik.
- 16 november 2022, lezingenmiddag Vrienden van het Westfries Archief, Hoorn.
- 28 december 2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn
- 1-2 juli 2022, Lustrumviering Convent Gemeentearcheologen, Haps Huis, Apeldoorn.
- 8 juli 2022, bezoek + uitleg OSL laboratorium Prof. Wallinga, Wageningen University, Wageningen.
- 11 november 2022, Bezoek Depot Rijkscollectie Amersfoort.

Carla Soonius

- 06-03-2023, Archeologie dag Rundveemuseum, Aartswoud.
- 13-03 en 27-03-2022, twee lezingen voor de Museum Jeugd Universiteit in Huis van Hilde, Castricum.
- 03-06-2022, Feest in Reigersborg Hoogkarspel; begraven tijdsapsule.
- 17-06-2022, Nationale Archeologiedag, Schagen.
- 19-06-2022, opening Tentoonstelling Veeteelt van Vroeger, Aartswoud.
- 28-06-2022, VNG-congres: rondleiding tentoonstelling Veeteelt van vroeger in Rundveemuseum, Aartswoud.
- 07-08-2022, organiseren Landschapsdag Veeteelt van Vroeger (in samenwerking met Landschap Noord-Holland).
- 10-09-2022, Open Monumentendag, Hoorn.
- 19-10-2022, lezingenavond Hollands Kroon/Wieringen in Den Oever.
- 28-12-2022, Archeologie avond, Oosterkerk Hoorn.

Christiaan Schrickx

- 10 september 2022, Open Monumentendag, Westfries Museum, Hoorn.
- 28 december 2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Sander Gerritsen

- 15 april t/m medio juni 2022; Mini expo Huis van Hilde. In de tijdelijke vitrine 'Gevonden Voorwerpen' waarin bijzondere vondsten uit (recent) archeologisch onderzoek worden getoond kwamen laatmiddeleeuwse vondsten uit Aartswoud te liggen: onderdeel van een reisaaltaar met een afbeelding van Jezus Christus en een insigne met daarop een vurig koppel op een blaasbalg.
- 20-04-2022, Open dag profielsleuf Stroeërdijk, Wieringen.
- 18-05-2022, Open dag profielsleuf Dijkpaal 86, Warder-Edam.
- 01-06-2022, Open dag (verkort) rotonde, Aartswoud.
- 18-06-2022, Open dag profielsleuf en opgraving, Warder.
- 01-09-2022, Interview georganiseerd van onze vrijwilligers voor werknemersmagazine gemeente Hoorn.
- 01-09-2022, Rondrit inwoner Klaas Beunder (92) langs verdwenen zaken (uitlaten, bunkers) tegen de Markermeerdijk.
- 01-11-2022 en 04-11-2022, 'Een archeoloog in de klas. De archeologie van Ursem.' Lesje archeologie en de geschiedenis van Ursem, groep 7/8 Langereisschool te Ursem.
- 01-11-2022 en 04-11-2022, Survey: op zoek naar middeleeuwse scherven'. Met groep 7/8 Langereisschool te Ursem.
- 08-11-2022, Mini congres georganiseerd in Sixtuskerk te Den Burg, presentatie rapport: Graven aan de Groeneplaats. Archeologisch onderzoek op en rond het rijksmonument in het centrum van Den Burg, gemeente Texel.
- 28 december 2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Bart ter Steege

- 10 september 2022, Open Monumentendag, Westfries Museum, Hoorn.
- 28 oktober, rondleiding opgraving Oosterleek 37 aan ontwikkelaars.
- 21 december 2022, promotie Marijn Stolk, Amsterdam.
- 28 december 2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Dieuwertje Duijn

- 23-06-2022, Fietsival gemeente Hoorn, bezoek ambtenaren aan overkluizing Glop met uitleg.

Jasper Leek

- 18-06-2022, Nationale Archeologiedagen, Schagen.
- 01-11-2022 en 04-11-2022, 'Een archeoloog in de klas. De archeologie van Ursem.' Lesje archeologie en de geschiedenis van Ursem, groep 7/8 Langereisschool te Ursem.
- 01-11-2022 en 04-11-2022, Survey: op zoek naar middeleeuwse scherven'. Met groep 7/8 Langereisschool te Ursem.

Petra Leek

- 18-06-2022, Dag van de Westfriese archeologie, Schagen.

Sil Veenstra

- 10-09-2022, Open Monumentendag, Hoorn.

Wytze Stellingwerf

- 01-07-2022, Opening tentoonstelling: *"Twee werelden in één wrak. Fragmenten van een koloniaal verleden"*, Huis van Hilde, Castricum.
- 04-08-2022, Onthulling "Boegbeeld Barry" op TV, NPO1 bij Op1, NPO TV Studio, Hilversum.
- 01-10-2022, Medewerking Weekend van de Wetenschap, "Wytze weet 't!" Museum Kaap Skil, Oudeschild.
- 29-10-2022, Opening tentoonstelling: *"Feest!"*, Keramiekmuseum Princessehof, Leeuwarden.
- 28-12-2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Fleur Schinning

- 21-02-2022 en 23-02-2022, kinderactiviteit Bronstijdproject Reigersborg, bibliotheek in Hoogkarspel.
- 07-03-2022, les archeologie, basisschool Het Kompas in Hoorn.
- 14 + 21-03-2022, excursies basisscholen naar het Glop (lespakket Glop), Hoorn.
- 21-03-2022, persmoment lespakket Glop, Hoorn.
- 18-06-2022, Dag van de Westfriese Archeologie (Nationale Archeologiedagen), Schagen.
- 23-06-2022, uitleg bij Glop tijdens Fietsival gemeente Hoorn, Hoorn.

Anne de Groot

- 10-09-2022, Open Monumentendag, Hoorn.
- 28-12-2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Lorenzo Ruijter

- 28-12-2022, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

C. Congresbezoek

Michiel Bartels

- 07-10-2022, Les céramiques allochtones dans les ports de la façade atlantique française aux périodes médiévale et moderne, Université Caen, Frankrijk.
- 17-11-2022 en 18-11-2022, Reuwendagen, Breda.

Carla Soonius

- 10-03-2022, SIKB jaarcongres (online).
- 25-03-2022, Netwerkmiddag Cultuurhistorie (online).
- 12-05-2022, afscheid symposium I. Roorda RCE Amersfoort.
- 17-11-2022 en 18-11-2022, Reuwendagen, Breda.
- 25-11-2022, Kroonvoordracht gegeven door prof. John D. Speth.

Christiaan Schrickx

- 07-04-2022 en 08-04-2022, BNA-contactdagen, Amsterdam.
- 05-11-2022, Symposium Historisch Gebruiksglas, RMO, Leiden.

Sander Gerritsen

- 07-04-2022 en 08-04-2022, BNA contactdagen, Amsterdam.
- 14-09-2022, LAC conference (online), Wageningen University.
- 17-11-2022 en 18-11-2022, Reuvensdagen, Breda.

Dieuwertje Duijn

- 19 tot 21-04-2022, From forest to heritage conference, Amsterdam.
- 07-12-2022, Symposium Wood for Goods, Amsterdam.

Bart ter Steege

- 07-04-2022 en 08-04-2022, BNA contactdagen, Amsterdam.
- 17-11-2022, Reuvensdag, Breda.

Sil Veenstra

- 17-11-2022 en 18-11-2022, Reuvensdagen, Breda.

Wytze Stellingwerf

- 17-11-2022 en 18-11-2022, Reuvensdagen, Breda.
- 09-12-2022, Glavimans Symposion, Batavialand Lelystad.
- 15-12-2022, Archeologieplatform RCE - De archeologie van de jaren 1800-2022.

Fleur Schinning

- 07-04-2022 en 08-04-2022, BNA-contactdagen, Amsterdam.

Anne de Groot

- 07-04-2022 en 08-04-2022, BNA-contactdagen, Amsterdam.
- 17-11-2022 en 18-11-2022, Reuvensdagen, Breda.

D. Publicaties (uitgezonderd WAR-rapporten en WAR-notities)**Michiel Bartels**

- Lunsen, J. van & M. H. Bartels, 2022. Hollands Kroon, 't Veld, Klopjesklooster, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2021*, 126-130.
- Gerritsen S & M. H. Bartels, 2022. Texel, Den Burg, Kantoorstraat 9-11, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2021*, 91-93.
- Blog: Een week met beeld Barry, of hoe een beeldhouwwerk uit de Waddenzee plotseling landelijk nieuws werd. <https://maritiemportal.nl/> (23-9-2022)
- Bartels, M. H. 2022. Review of the Caen Workshop of import ceramics in French Atlantic ports on the 7th of October 2022 at the University of Caen, Normandy, F, in: *MPRLG Newsletter* 96, 3-5.
- Bartels, M.H., 2022. Het Leerwrak bij Texel: Russisch leer en andere vondsten van een Hollandse koopvaarder uit 1735, in: R. van Oosten, A. Verhoeven, S. Ostkamp en M. Klomp (red.), *In kannen en kruiken. Studies over middeleeuws en post-middeleeuws ,aardewerk en glas aangeboden aan Hemmy Clevis*, Zwolle, 207-218.
- Bartels, M.H. 2022, (E. van Ginkel, red.), *Drijfhout, deining en dadendrang. Vijftig jaar duikende archeologie rond Texel (1970-2020)*, Hoorn.
- Bartels, M. H., 2022. Het Leerwrak bij Texel, een Hollandse koopvaarder en de juchtenhandel

in de achttiende eeuw, in: *Archeologie in Nederland* 6, 22-29.

- Recensie / Review. Craig Lukezic & John P. McCarthy, 2021. *The Archaeology of New Netherland, a world built on trade*. Gainesville, Florida, USA University Press of Florida, 301 p b/w, ISBN: 978-0-8130-6688-2.

Christiaan Schrickx

Artikelen:

- Schrickx, C., 2022. Hoorn/Venidse, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2021*, 100-101.
- Schrickx, C.P., 2022. Feestkoeken als kloostertraditie. Het gebruik van pijpenmallen in de 15de en 16de eeuw, in: R. van Oosten, A. Verhoeven, S. Ostkamp en M. Klomp (red.), *In kannen en kruiken. Studies over middeleeuws en post-middeleeuws aardewerk en glas aangeboden aan Hemmy Clevis*, Zwolle, 71-79.
- Schrickx, C., 2022. Een bijzonder zeventiende-eeuws glas, in *Oud Hoorn* 44^e jrg nr 1, 16-19.

Folder:

- Schrickx, C.P., 2022. *Het Paradijs aan de Nieuwendam*. Archeologie in West-Friesland 27.
- Schrickx, C.P., 2022. Leerlooiers, leertouwers en schoenmakers. Archeologie in West-Friesland 28.
- Schrickx, C.P., 2022. *Het Museum van Oudheden en kostbare zeldzaamheden van Lucas Stokbroo*. Archeologie in West-Friesland 33.

Sander Gerritsen

Artikelen:

- J. Leek & S. Gerritsen. Drechterland – Hoogkarspel | Streekweg naast 106. In *Kroniek van NH*, 57-58.
- S. Gerritsen & W. Stellingwerf. Hoorn | Westerdijk. In *Kroniek van NH*, 102-104.
- S. Gerritsen. Opmeer – Aartswoud | Rotonde N239. In *Kroniek van NH*, 112-115.
- S. Gerritsen & J. Leek. Stede Broec – Bovenkarspel | Hoofdstraat 40. In *Kroniek van NH*, 118-119.
- S. Gerritsen & M. Bartels. Texel – Den Burg | Kantoorstraat 9-11. In *Kroniek van NH*, 126-131.
- Schuifelen op een middeleeuwse versterking, Archeologisch onderzoek op de locatie van de voormalige discotheek J'Elleboog in Den Burg. In: *Uitgave van de Historische vereniging Texel*, Nr. 145. 12-18.

Boek:

- Graven aan de Groeneplaats. Archeologisch onderzoek op en rond het rijksmonument in het centrum van Den Burg, gemeente Texel.

Folders:

- Schuifelen op een middeleeuwse versterking. Archeologisch onderzoek op de locatie van de voormalige discotheek J'Elleboog in Den Burg Texel. *Archeologie op Texel* 06.
- Met Hoorn tegen de Zuiderzee. Een stadse strijd om waterveiligheid. *Archeologie in West-Friesland* 30. *Archeologie van de Markermeerdijken* 2.

Bart ter Steege

Artikelen:

- Steege, ter, B.C., 2022. Medemblik, Hauwert 102-104, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2021*, 106-107.

Folder:

- De Grote Kerk van Hoorn. Archeologisch en historisch onderzoek onder het Kerkplein. *Archeologie in West-Friesland* 30.

Dieuwertje Duijn

Artikelen:

- Duijn, D.M., 2022. Putten in en om stolpen, in *Vrienden van de Stolp* 110, 4-7.
- Duijn, D.M., 2022. Eeuwenoude stolp in Opperdoes gedateerd, in *Vrienden van de Stolp* 111, 16-19.
- Duijn, D., 2022. Een bakkerij en wijnkoperij aan het Nieuwland, in *Oud Hoorn* 44e jrg nr. 2, 40-43.
- Duijn, D., 2022. De afvalput van de familie De Jager. De materiele cultuur van een rijk 17de-eeuws huishouden in Enkhuizen, in *In kannen en kruiken. Studie over middeleeuws en post-middeleeuws aardewerk en glas aangeboden aan Hemmy Clevis*, 183-190.

Folder:

- D.M., Duijn, 2022. *De Oude Buyshaven in Enkhuizen. Onderzoek naar een vissershaven uit de Gouden Eeuw*. *Archeologie in West-Friesland* 32.

Jasper Leek

Artikelen:

- Leek, J., 2022. Schagen | Nes 30. In *Kroniek van NH 2021*, 116-117.
- Leek, J. & S. Gerritsen, 2022. Drechterland – Hoogkarspel | Streekweg naast 106. In *Kroniek van NH 2021*, 57-58.
- Gerritsen, S. & J. Leek, 2022. Stede Broec – Bovenkarspel | Hoofdstraat 40. In *Kroniek van NH 2021*, 118-119.

Folder:

- Leek, J., 2022. Het Schager Slot. Een verhaal over de graaf, de bastaard en de Bourgondiër, *Archeologie in West-Friesland* 29, Hoorn.

Wytze Stellingwerf

Artikelen:

- Stellingwerf, W., 2022. Enkhuizen. De Vest, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2021*, 62-67.
- Gerritsen, S. & W. Stellingwerf, 2022. Hoorn. Westerdijk, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2021*, 102-104.
- Stellingwerf, W., 2022. Noordzee. Great Yarmouth, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2021*, 110-112.
- Stellingwerf, W., 2022., Nieuwe gegevens uit het Piskruikenwrak (BZN 10), in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2021*, 186-189.

Sil Veenstra

Artikelen:

- Veenstra, S., 2022. Kanonnen voor de vloot. De geschiedenis van de Enkhuizer geschutsgieterij, in: *Steevast 2022*, 6-17.

E. Cursussen

Carla Soonius

- 15-09-2022, Symposium: Samen Slimmer, Integraal werken onder de Omgevingswet, Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland, Marineterrein Amsterdam.
- 27-09-2022 en 10-10-2022, Workshops Migratie Teams, Hoorn.
- 05-10-2022, E-learning Microsoft Teams (online), Westfriesland Academie.

Christiaan Schrickx

- 28-09-2022, BHV.

Sander Gerritsen

- 12-05-2022, BHV.
- 28-09-2022, BHV.
- 02-06-2022, Agressie en Geweld - Interventie Team Basistraining.
- 21-03-2022, Bijeenkomst: Capturing water in Hoorn, Enkhuizen and Medemblik. Georganiseerd door Prof. Petra van Dam.
- 24-03-2022 en 25-03-2022, PASTA Cursus Bouwhistorie voor Archeologen, door dr. Edwin Orsel & Drs. Pieter-Jan De Vos MSc (Erfgoed Leiden en Omstreken).
- 05-09-2022 en 12-09-2022, training Helder Hoorns.
- 22-11-2022, Agressie en Geweld - Interventie Team opvolgtraining.

Bart ter Steege

- 28 juni, instructie nieuwe RTS Eelco Visser (Meetconsult).
- 1 juli 2022, Lustrumviering Convent Gemeentearcheologen, Haps Huis, Apeldoorn.

Dieuwertje Duijn

- 15-12-2022, cursus meten RTS door collega Jasper Leek.

Anne de Groot

- 12-04-2022 en 19-04-2022, Training Helder Hoorns, Hoorn.
- 15-09-2022, Symposium: Samen Slimmer, Integraal werken onder de Omgevingswet, Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland, Marineterrein Amsterdam.
- 27-09-2022 en 10-10-2022, Workshops Migratie Teams, Hoorn.
- 05-10-2022, E-learning Microsoft Teams (online), Westfriesland Academie.
- 23-11-2022, Erfgoedteam: Energiesystemen en Archeologie (online), Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland.
- 15-12-2022, Cursus GPS/RTS, Hoorn.

Jasper Leek

- 21-06-2022, Bijeenkomst: Capturing water in Hoorn, Enkhuizen and Medemblik. Georganiseerd door Prof. Petra van Dam, Hoorn.

- 24-03-2022 en 25-03-2022, PASTA Cursus Bouwhistorie voor Archeologen door dr. Edwin Orsel & Drs. Pieter-Jan De Vos MSC, Leiden.

Fleur Schinning

- 09-03-2022, Erfgoed en participatie bijeenkomst, online gehost door Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland.

Petra Leek

- 27-09-2022 en 10-10-2022, Workshops Migratie Teams, Hoorn.
- 12-04-2022 en 22-09-2022, Cursus Helder Hoorns, Westfriesland Academie.

F. Lezingen

Michiel Bartels

- 09-02-2022, The salt road, from Hoorn to the West-Indies and back, lezing Universiteit van Aruba, Oranjestad. NA.
- 15-02-2022, The Pottery Wreck from Texel, lezing Universiteit van Aruba, Oranjestad. NA.
- 02-03-2022, De slag op de Zuiderzee 1573, Rotary Club De Waag, Hoorn.
- 02-04-2022, De Galm van Sint Sixtus, Sixtuskerk, Den Burg, Historische Vereniging Texel.
- 07-04-2022, Shipping up to Norway. Archaeology of the Dutch and the Norse, their socioeconomical ties and material culture, 1550-1800. Baltic and North Sea Pottery Group(BNPG) 4th conference, Bryggens Museum, Bergen, Noorwegen.
- 19-05-2022, Vrijheden, conflicten en oorlog, tafelrede Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, De Koog, Texel.
- 20-05-2022, De zoutvaart in de 17de eeuw van Holland naar West-Indië en terug, Vrijburg Conferentie MOWIC, Buitenveldert, Amsterdam.
- 29-09-2022, tafelrede Slag op de Zuiderzee, MER-Commissie, Enkhuizen.
- 01-10-2022, Drijfhout, deining en dadendrang, 50 jaar duikende archeologie op Texel, Schervendag LWAOW, Amersfoort.
- 19-10-2022, het beeld Barry, HV Wieringen, Het Vikingschip, Den Oever.
- 22-10-2022, Cuir de Russie uit het Texelse Leerwrak (1735), Leercongres, Dordrecht.
- 08-11-2022, Auf Texel, Prof. Dr. Kapt. Leut. K. H. Jacob Friesen als eilandarcheoloog van Texel, 1941-42, HV Texel, Sixtuskerk, Den Burg.
- 08-11-2022, Gedachten over de middeleeuwse ringwalburg van Den Burg, HV Texel, Sixtuskerk, Den Burg.
- 12-11-2022, Texel en de Zeven Zeeën, Museum Kaap Skil, Oudeschild.

Podcasts:

- Sara's Mysteries - Aflevering 10: De Donkere Tunnel

Carla Soonius

- 07-08-2022, lezing over het prehistorische landschap gecombineerd met wandeling in het kader van de tentoonstelling Veeteelt van Vroeger in het Rundveemuseum Aartswoud.
- 12-10-2022, lezing over Landschap West-Friesland bij KBO, Onderdijk.
- 19-10-2022, korte lezing over beleidskaart Archeologie Hollands Kroon, Den Oever.
- 17-11-2022, lezing op Reuvensdagen: Onderzoek naar de effecten van klimaatverandering op de archeologie.

Christiaan Schrickx

- 04-08-2022, lezingen + presentatie folders Stokbroo, Nieuwendam en leerlooierijen, Hoorn.
- 02-10-2022, lezing archeologie Westfries Museum, Vrienden van het Westfries Museum, Hoorn.
- 05-10-2022, presentatie archeologie Westfries Museum, projectgroep Westfries Museum, Hoorn.
- 16-11-2022, lezing archeologie Westfries Museum, Vrienden van het Westfries Archief, Hoorn.
- 28-12-2022, lezingen Nieuwendam, leerlooiers en beerput Sonck, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Sander Gerritsen

- 06-03-2022, 'Archeologisch onderzoek bij de rotonde van Aartswoud' rundveemuseum Aartswoud.
- 08-06-2022, 'De (problematische) datering van de ringwalburg in Den Burg, gemeente Texel'. Korte presentatie tijdens bezoek van AWF aan SGL & NCL-lab (op verzoek van prof. Jacob Wallinga, Wageningen University).
- 04-08-2022, 'Met Hoorn tegen de Zuiderzee. Archeologie van de Markermeerdijken'. Presentatie folder Foreestenhuis.
- 08-11-2022, 'Archeologisch onderzoek aan de Groeneplaats. Een laatmiddeleeuws klooster op een vroegmiddeleeuwse gracht.' Presentatie met resultaten onderzoek Groeneplaats tijdens Mini congres Sixtuskerk Den Burg.
- 16-11-2022, Archeologisch onderzoek in en rondom Warder. Van terpenrij tot dijk?' Lezing tijdens de jaarvergadering van Oud Dijkgraven in de Oude School van Warder.
- 07-12-2022, 'Archeologisch onderzoek in en rondom Warder. Van terpenrij tot dijk?' Voordracht tijdens de jaarvergadering van Oud Dijkgraven in de Oude School van Warder.
- 28-12-2022, 'Met Hoorn tegen de Zuiderzee. Archeologie van de Markermeerdijken'. Presentatie folder Oosterkerk, Hoorn.

Dieuwertje Duijn

- 17-03-2022, lezing over dokter Zacheus de Jager voor Nederlandse Genealogische Vereniging, Westfries Archief, Hoorn.
- 25-06-2022 en 26-06-2022, 11x lezing over geschiedenis Wadway ter gelegenheid 1000 jaar Wadway, theaterkerkje, Wadway.
- 30-06-2022, stolpencursus voor ambtenaren, bij Mooi Noord-Holland in Alkmaar.
- 09-10-2022, lezing over opgraving de Cuyp in Enkhuizen bij Oud Enkhuizen, in de Zuiderkerk, Enkhuizen.
- 02-11-2022, lezing over stolpboerderijen voor Kennisbijeenkomst Dendrochronologie, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
- 10-11-2022, lezing over stolpboerderijen voor Vrouwen van Nu Berkhout, in Café de Ridder, Berkhout.
- 19-11-2022, lezing over stolpboerderijen bij cursus Kennis maken met West-Friesland van het Westfries Genootschap, De Hooghe Heren, Hoogwoud.
- 25-11-2022, lezing over stolpboerderijen voor historische vereniging Abbekerk-Lambertschaag, dorps huis, Abbekerk.

Bart ter Steege

- 09-02-2022, *De Grote Kerk van Hoorn*, Foreestenhuis vereniging Oud Hoorn, Hoorn.
- 04-08-2022, *De Grote Kerk van Hoorn*, presentatie folders, Foreestenhuis, Hoorn.
- 28-12-2022, *De Grote Kerk van Hoorn*, Archeologie avond, Oosterkerk, Hoorn.

Wytze Stellingwerf

- 1-7-2022, *"Leed versus luxe in de tropen. Een tweehonderd jaar oud scheepswrak gevuld met een tastbaar koloniaal verleden"*, Huis van Hilde, Castricum.
- 22-7-2022, College fieldschool opgraving scheepswrak Zeewolde: *"Vijfhonderd jaar oud vaa(r)twerk. Scheepswrakken en 16de-eeuwse keramiek"*.
- 28-07-2022, Digitaal Teams, Transferware Collectors Club.
- "Two Worlds in one Shipwreck. Transferware and other items from a Dutch shipwreck destined for Surinam in 1822".
- 29-10-2022, *"Helderblauw servies voor een helse bestemming. De 'dubbele lading' van een koloniaal handelsschip, vergaan bij Texel in 1822"*, Keramiekmuseum Princessehof, Leeuwarden.
- 8-11-2022, *"De Vismarkt en Het Raaksje, Den Burg. Historische ontwikkeling en archeologisch vondstmateriaal"*, Burghtkerk, Den Burg.
- 23-11-2022, *"Archeologie West-Friesland. Een overzicht van de vele spectaculaire ontdekkingen in Noord-Holland Noord"*, Dorpshuis, Sint Maarten.
- 15-12-2022, *"De Tuunen op Texel. Archeologisch onderzoek naar Texels opkomende toerisme rond 1900"*, Archeologieplatform RCE - De archeologie van de jaren 1800-2022, Amersfoort.

Jasper Leek

- 08-06-2022, 'De (problematische) datering van de ringwalburg in Den Burg, gemeente Texel'. Korte presentatie tijdens bezoek van AWF aan SGL & NCL-lab (op verzoek van prof. Jacob Wallinga), Wageningen University.

Anne de Groot

- 22-09-2022, Presentatie Archeologie en Vergunningen, Wognum.

Sil Veenstra

- 09-10-2022, *"Bronzen geschut in de Gouden eeuw"* over de Geschutgieterij van Enkhuizen, Zuiderkerk, Enkhuizen.

Bijlage 2 - Actorregister

Naam	Functie	Actorstatus	Registratie nr.	Dienstverband	FTE
Michiel Bartels	Gemeentelijk archeoloog	Senior KNA Archeoloog/ Senior KNA Specialist Materialen	49683270	Vaste dienst	1,00
Carla Soonius	Regio-archeoloog	Senior KNA Archeoloog/ Senior KNA Prospector	54796522	Vaste dienst	1,00
Christiaan Schrickx	Archeoloog / Materiaalspecialist	Senior KNA Archeoloog/ Senior KNA Specialist Materialen	36747907	Vaste dienst	0,89
Sander Gerritsen	Archeoloog	Senior KNA Archeoloog	40573396	Vaste dienst	1,00
Bart ter Steege	Archeoloog	Senior KNA Archeoloog	58805888	Vaste dienst	0,89
Dieuwertje Duijn	Archeoloog / Materiaalspecialist	KNA Archeoloog MA / KNA Specialist Materialen en Archeobotanie	84660409	Vaste dienst	0,89
Fleur Schinning	Archeoloog	KNA Archeoloog MA	52516072	Duurzaam ingehuurd	0,89
Jasper Leek	Archeoloog	KNA Archeoloog MA	17557790	Vaste dienst	1,00
Wytze Stellingwerf	Archeoloog / Materiaalspecialist	KNA Archeoloog MA / KNA Specialist Materialen	88870450	Duurzaam ingehuurd	1,00
Anne de Groot	Archeoloog	KNA Archeoloog MA	94150415	Vaste dienst	0,89
Harmen de Weerd	Archeoloog / GIS- specialist	KNA Archeoloog MA	15945173	ZZP	0,67

Bijlage 3 - Overzicht projectadviezen 2022

Gemeente	Aantal	Type document
Drechterland	1	Beoordeling rapportage derden
Drechterland	1	Overig
Drechterland	2	RO Advies overheid
Drechterland	16	WABO Quickscan
Drechterland	4	WABO Adviseren
Totaal	24	
Enkhuizen	4	Overig
Enkhuizen	19	WABO Quickscan
Enkhuizen	6	WABO Adviseren
Totaal	29	
Hollands Kroon	4	Beoordeling rapportage derden
Hollands Kroon	2	Overig
Hollands Kroon	1	RO Advies overheid
Hollands Kroon	6	WABO Adviseren
Hollands Kroon	18	WABO Quickscan
Totaal	31	
Hoorn	1	Beoordeling rapportage derden
Hoorn	1	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Hoorn	2	Overig
Hoorn	2	RO advies overheid
Hoorn	4	WABO Adviseren
Hoorn	23	WABO Quickscan
Totaal	33	
Koggenland	1	Overig
Koggenland	4	WABO Adviseren
Koggenland	7	WABO Quickscan
Totaal	12	
Medemblik	1	Beoordeling rapportage derden
Medemblik	2	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Medemblik	1	Overig
Medemblik	1	RO Advies overheid
Medemblik	1	WABO Adviseren
Medemblik	25	WABO Quickscan
Totaal	31	
Opmeer	2	Beoordeling rapportage derden
Opmeer	3	WABO Adviseren
Opmeer	6	WABO Quickscan
Totaal	11	
Provincie	1	Quickscan
Totaal	1	
Schagen	4	Beoordeling rapportage derden
Schagen	7	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Schagen	2	Overig
Schagen	12	RO Advies overheid

Schagen	11	WABO Quickscan
Schagen	7	WABO Adviseren
Totaal	43	
Stede Broec	2	RO Advies overheid
Stede Broec	4	WABO Adviseren
Stede Broec	6	WABO Quickscan
Totaal	12	
Texel	2	Beoordeling rapportage derden
Texel	4	Overig
Texel	8	WABO Adviseren
Texel	13	WABO Quickscan
Totaal	27	
Eindtotaal	254	

Bijlage 4 - Verschenen rapporten en notities

Rapporten

Bartels, M.H., 2022. De burggracht onder de warmoesbedden. Archeologisch onderzoek naar de buitenste gracht van Den Burg, Texel. *West-Friese Archeologische Rapporten* 168. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2022. De oude Buyshaven. Archeologisch onderzoek aan de Kuipersdijk in Enkhuizen, gemeente Enkhuizen. *West-Friese Archeologische Rapporten* 172. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leek, J., 2022. Laatprehistorische veegangen en middeleeuwse veenkuilen. Archeologisch onderzoek op het perceel tussen Streekweg 100 en 106 in Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 170. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leek, J. & W. Stellingwerf, 2022. Tussen Koetshuis en Kantongerecht. Een archeologische begeleiding op het perceel Grote Oost 53 in Hoorn, gemeente Hoorn. *West-Friese Archeologische Rapporten* 163. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Schrickx, C.P., 2022. Arme ambachtslieden en rijke regenten. Archeologisch onderzoek aan het Nieuwe Noord in Hoorn, gemeente Hoorn. *West-Friese Archeologische Rapporten* 171. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Stellingwerf, W. & S. Gerritsen, 2022. Storten en smeden langs de Skilsloot. Een archeologische opgraving van de Skilsloot uit 1795 en de 19de- tot vroeg 20ste-eeuwse smederij aan de Ruyterstraat 27 in Oudeschild, gemeente Texel. *West-Friese Archeologische Rapporten* 169. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Notities

Groot, A.S. & C.M. Soonius, 2022. Woningbouwlocatie De Tegel. Een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek binnen plangebied De Tegel in Wervershoof, gemeente Medemblik. *West-Friese Archeologische Notities* 63. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Groot, A.S. & C.M. Soonius, 2022. Woningbouwlocatie Dergmeerweg. Een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek binnen plangebied Dergmeerweg in Warmenhuizen, gemeente Schagen. *West-Friese Archeologische Notities* 64. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Groot, A.S. & C.M. Soonius, 2022. Sportpark Middengebied. Een archeologisch bureauonderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van sport- en recreatielandschap Middengebied in Grootebroek. *West-Friese Archeologische Notities* 67. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leek, J., 2022. Derde fase inventariserend onderzoek (d.m.v. proefsleuven). IVO-P aan Westeinde 62, gemeente Enkhuizen. *West-Friese Archeologische Notities* 61. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leek, J., 2022. Klimaatboom Den Burg. Een archeologische waarneming in Den Burg, gemeente Texel. *West-Friese Archeologische Notities* 66. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Schinning, F.C. & C.M. Soonius, 2022. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Hollands Kroon. *West-Friese Archeologische Notities* 65. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Soonius, C.M., A.S. de Groot & F.C. Schinning, 2022. Toelichting bij de beleidskaart archeologie en de cultuurhistorische elementenkaart gemeente Schagen. *West-Friese Archeologische Notities* 68. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Steege, B.C. ter, 2022. Een archeologische opgraving op de locatie Streekweg 295 in Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Notities* 69. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Stellingwerf, W., 2022. Vuilstort aan De Vest. Een archeologische begeleiding van de graafwerkzaamheden binnen de bastions Vriesland en Zeelandia aan de Vest in Enkhuizen. *West-Friese Archeologische Notities* 62. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

ISSN: 2210-4364 (print)
ISSN: 2665-9387 (online)